

**ZATVORENI DOBROVOLJNI MIROVINSKI FOND
HRVATSKOG LIJEČNIČKOG SINDIKATA**

Godišnje izvješće
za godinu zaključno s 31. prosincem 2019. godine

Sadržaj

	<i>Stranica</i>
Izvješće poslovodstva	1
Odgovornost Uprave Društva za upravljanje za pripremu i odobravanje godišnjeg izvješća	5
Izvješće neovisnog revizora članovima Zatvorenog dobrovoljnog mirovinskog fonda Hrvatskog liječničkog sindikata	6
Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti	12
Izvještaj o financijskom položaju	13
Izvještaj o promjenama u neto imovini fonda	14
Izvještaj o novčanim tokovima (direktna metoda)	15
Izvještaj o posebnim pokazateljima fonda	16
Izvještaj o vrednovanju imovine i obveza fonda	17
Bilješke uz finansijske izvještaje	18

Izvješće poslovodstva
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

1. Poslovne aktivnosti

Predmet poslovanja Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. (u nastavku: „Društvo za upravljanje“) je isključivo osnivanje obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova i upravljanje tim fondovima u skladu sa Zakonom o obveznim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14, 93/15, 64/18 i 115/18) i Zakonom o dobrovoljnim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14, 29/18 i 115/18).

Na dan 31. prosinca 2019. godine Društvo za upravljanje je upravljalo sa slijedećim obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima:

- Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija A,
- Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija B,
- Raiffeisen obvezni mirovinski fond kategorija C,
- Raiffeisen dobrovoljni mirovinski fond,
- Raiffeisen zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond,
- Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond Ericsson Nikola Tesla,
- Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond Hrvatskog liječničkog sindikata,
- Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond T-HT.

Osnivanje i djelovanje dobrovoljnih mirovinskih fondova do 20. veljače 2014. godine bilo je regulirano Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima koji je u Republici Hrvatskoj donesen 20. svibnja 1999. godine, te izmjenama i dopunama tog zakona u narednim godinama. Dana 20. veljače 2014. godine na snagu je stupio Zakon o dobrovoljnim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14, 29/18 i 115/18) (u nastavku „Zakon“) te je od navedenog datuma poslovanje dobrovoljnih mirovinskih fondova uređeno posebno od poslovanja obveznih mirovinskih fondova.

Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond Hrvatskog liječničkog sindikata („Fond“ ili „HLS“) je osnovan je kao zaseban subjekt bez pravne osobnosti radi prikupljanja novčanih sredstava uplaćivanjem doprinosa članova i ulaganja tih sredstava s ciljem povećanja vrijednosti imovine radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima, u skladu s odredbama Zakona. Fond je 24. ožujka 2004. godine dobio odobrenje za rad, a s radom je započeo 1. srpnja 2004. godine.

Tablica: broj članova i imovina pod upravljanjem Fonda na dan 31. prosinca 2019. godine

Fond	Broj članova	Neto imovina pod upravljanjem (u mil. HRK)
HLS	789	31,30
Tržišni udio	1,77%	2,84%

Društvo za upravljanje primjenjuje aktivnu strategiju upravljanja imovinom Fonda vodeći pritom računa o uvjetima na tržištima kapitala. Ulaganjem sredstava Fonda Društvo za upravljanje poštuje načela sigurnosti, razboritosti, opreza, likvidnosti, razdiobe rizika i smanjenja rizika raspršenošću ulaganja, s ciljem osiguranja optimalnog rasta mirovinske štednje članova Fonda u odnosu na preuzeti rizik.

Izvješće poslovodstva (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.

1. Poslovne aktivnosti (nastavak)

Investicijski cilj Fonda je ulaganje prikupljenih sredstava članova Fonda u svrhu povećanja vrijednosti imovine Fonda na dugi rok radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima Fonda, a u skladu sa Zakonom. Fond ima umjereno konzervativni profil rizika koji proizlazi iz ciljane strukture ulaganja te najvećeg dopuštenog statutarnog ograničenja ulaganja u prenosive vlasničke vrijednosne papire, direktno ili indirektno putem ulaganja u imovinu definiranu Prospektom Fonda.

Tablica: struktura ulaganja Fonda na dan 31. prosinca 2019. godine

Vrsta imovine	Udio
Dionice i dionički fondovi	36,55%
Obveznice i obveznički fondovi	60,25%
Novac, potraživanja i obveze	3,20%
Ukupno	100,00%

Udio inozemne imovine Fonda na dan 31. prosinca 2019. iznosi je 28,55%.

Prinos koji Fond ostvaruje rezultat je upravljačke politike Društva za upravljanje. U 2019. godini Fond je ostvario prinos od 8,84%. Prosječan prinos od osnutka Fonda do 31. prosinca 2019. godine iznosi 7,15% i izražen je na godišnjoj razini. Prinos Fonda predstavlja postotnu razliku između cijene udjela na prvi i zadnji dan razdoblja u kojem se prinos računa.

2. Financijski rezultat

Neto imovina Fonda na dan 31. prosinca 2019. godine iznosila je 31,30 milijuna kuna te je ista porasla za 18,71% u odnosu na kraj prethodne godine.

Prema klasifikaciji financijskih instrumenata, u ukupnoj imovini fonda sa 38,18% sudjeluje financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, dok imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka sudjeluje sa 42,77%.

Obveze Fonda sastoje se najvećim dijelom, 92%, od obveza za izvršene transakcije.

U strukturi prihoda najveća stavka prihoda su neto nerealizirani dobici (gubici) financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

3. Budući razvoj Fonda

Društvo za upravljanje će upravljati Fondom u svoje ime i za zajednički račun članova Fonda na način da će prikupljati novčana sredstva uplatama doprinosa članova Fonda te ulagati ta sredstva u skladu sa Zakonom uz uvažavanje načela sigurnosti razboritosti i opreza, smanjivanja rizika raspršenošću ulaganja, održavanja odgovarajuće likvidnosti, te zabrane sukoba interesa vodeći pritom računa o uvjetima na tržištima kapitala. Cilj upravljanja Fondom je povećati vrijednost imovine Fonda isključivo u korist članova i radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima Fonda.

4. Događaji nakon završetka poslovne godine

Događaji nakon završetka poslovne godine su opisani unutar bilješke 18. *Događaji nakon završetka poslovne godine* u sklopu finansijskih izvještaja.

5. Aktivnosti istraživanja i razvoja

Društvo za upravljanje u ime i za račun Fonda u 2019. godini nije sudjelovalo u aktivnostima istraživanja i razvoja.

6. Podružnice Društva

Fond nema podružnice.

7. Finansijski instrumenti i povezani rizici

Društvo za upravljanje poštuje načela sigurnosti, razboritosti, opreza, likvidnosti, razdiobe rizika i smanjenja rizika raspršenošću ulaganja, s ciljem osiguranja optimalnog rasta mirovinske štednje članova Fonda u odnosu na preuzeti rizik. Fond ima umjeren konzervativni profil rizika koji proizlazi iz ciljane strukture ulaganja te najvećeg dopuštenog statutarnog ograničenja ulaganja u prenosive vlasničke vrijednosne papire, direktno ili indirektno putem ulaganja u imovinu definiranu Prospektom Fonda.

Sukladno zakonskim propisima Društvo za upravljanje može, u ime i za račun Fonda, koristiti terminske poslove, opcije i druge finansijske izvedenice ukoliko se oni koriste samo u cilju zaštite imovine Fonda ili za efikasno upravljanje imovinom Fonda.

Najznačajnije vrste finansijskih rizika kojima je Fond izložen su tržišni rizik, koji uključuje kamatni rizik, cjenovni rizik i tečajni rizik, te kreditni rizik i rizik likvidnosti.

Tržišni rizik

Tržišni rizik obuhvaća potencijalne gubitke i dobitke koji mogu nastati kao posljedica tečajnog rizika, kamatnog rizika i cjenovnog rizika. Društvo za upravljanje nastoji upravljati tržišnim rizicima Fonda na način da diverzificira ulaganja te prati razinu tržišnih rizika u portfelju na dnevnoj bazi.

Kamatni rizik

Fond je izložen kamatnom riziku koji se uglavnom odnosi na dužničke vrijednosnice s fiksnom stopom. Na izvještajni datum ulaganja Fonda uglavnom su sačinjavali dužnički vrijednosni papiri s fiksnom kamatnom stopom, a utjecaj kamatnog rizika na imovinu Fonda bio je nizak.

Cjenovni rizik

Cjenovni rizik je rizik da će se vrijednost finansijskog instrumenta mijenjati kao rezultat promjene tržišnih cijena. Fondu je dozvoljeno ulaganje u vlasničke vrijednosnice uvrštene na uređeno tržište te u udjele u investicijskim fondovima vezane uz dioničke indekse ili kada isti ulažu u vlasničke vrijednosnice. Na izvještajni datum utjecaj cjenovnog rizika na imovinu Fonda bio je vrlo nizak.

7. Financijski instrumenti i povezani rizici (nastavak)

Tržišni rizik (nastavak)

Tečajni rizik

Fond može ulagati u financijske instrumente nominirane u stranoj valuti. Sukladno tome, Fond je izložen riziku promjene tečaja kune u odnosu na ostale valute na način koji može negativno utjecati na dobit i vrijednost Fonda. Kako bi se smanjila izloženost tečajnom riziku koriste se terminski ugovori. U 2019. godini Društvo za upravljanje je ugоварalo devizne forward transakcije u ime i za račun Fonda u svrhu zaštite imovine Fonda od tečajnog rizika. Na izvještajni datum utjecaj tečajnog rizika na imovinu Fonda bio je vrlo nizak.

Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik da izdavatelj financijskog instrumenta neće biti u mogućnosti, u cijelosti ili djelomično, podmiriti svoje obveze prema Fondu u trenutku njihova dospjeća. Također, kreditni rizik proizlazi iz mogućnosti da suprotna ugovorna strana unutar derivativnog ili drugog instrumenta za trgovanje neće ispuniti svoje obveze. Na izvještajni datum kreditnom riziku bila je izložena sljedeća financijska imovina: novac i novčani ekvivalenti, ulaganja u dužničke vrijednosnice i ostala potraživanja. Kreditni rizik dužničkih vrijednosnica se većinom odnosi na ulaganja u obveznice Republike Hrvatske te manjim dijelom na ulaganja u dužničke vrijednosne papire koje izdaju druge države i korporativni izdavatelji. Na izvještajni datum utjecaj kreditnog rizika na imovinu Fonda bio je vrlo nizak. Kreditni rizik koji proizlazi iz nepodmirenih transakcija kupnje ili prodaje vrijednosnica smatra se malim s obzirom na mali broj transakcija kod kojih nije ugovorena isporuka uz plaćanje.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da se prodajom financijske imovine ne ostvare cijene koje su približno jednake fer vrijednosti te imovine (rizik likvidnosti imovine) ili rizik nemogućnosti uravnoteženja kratkoročnih platežnih mogućnosti s jedne strane i kratkoročnih obveza s druge strane (rizik novčanog tijeka). S obzirom da se ulaganja Fonda sastoje uglavnom od državnih dužničkih vrijednosnih papira, ulaganja u domaće i strane investicijske fondove te u dionice, te da se u sadašnjim tržišnim uvjetima takvi vrijednosni papiri mogu lako prodati, ali uzimajući u obzir veličinu Fonda, na datum izvještavanja rizik likvidnosti imovine bio je vrlo nizak. S obzirom da je na datum izvještavanja Fond imao značajna novčana sredstva i kratkoročne novčane ekvivalente koji su bili značajno veći od kratkoročnih obveza Fonda te da su se putem repo ugovora mogla uzajmiti dodatna novčana sredstva u cilju ostvarivanja potrebne likvidnosti, na izvještajni datum rizik likvidnosti novčanog tijeka bio je vrlo nizak.

Odgovornost Uprave Društva za upravljanje za pripremu i odobravanje godišnjeg izvješća

Temeljem Zakona o računovodstvu Republike Hrvatske, Uprava Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. (u nastavku „Društvo za upravljanje“) dužna je pobrinuti se da finansijski izvještaji Zatvorenog dobrovoljnog mirovinskog fonda Hrvatskog liječničkog sindikata (u nastavku „Fond“) fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, stanje u Fondu kao i njegove rezultate poslovanja i novčane tokove za 2019. godinu u skladu sa Zakonom o dobrovoljnim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14, 29/18 i 115/18) (u nastavku „Zakon“) i Pravilnikom o godišnjim, polugodišnjim i drugim izvještajima dobrovoljnog mirovinskog fonda (NN, br. 104/17) (u nastavku „Pravilnik“).

Nakon provedbe odgovarajuće kontrole, Uprava Društva za upravljanje očekuje da će Fond u dogledno vrijeme raspolažati odgovarajućim resursima, te stoga i dalje usvaja načelo vremenske neograničenosti poslovanja pri sastavljanju finansijskih izvještaja.

Odgovornosti Uprave Društva za upravljanje pri izradi finansijskih izvještaja obuhvaćaju sljedeće:

- odabir i dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika;
- davanje opravdanih i razboritih prosudbi i procjena;
- postupanje u skladu s važećim računovodstvenim standardima, uz objavu i obrazloženje svih materijalno značajnih odstupanja u finansijskim izvještajima i
- sastavljanje finansijskih izvještaja pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja, osim ako pretpostavka da će Fond nastaviti poslovanje nije primjerena.

Uprava Društva za upravljanje je odgovorna za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija, koje u svakom trenutku s opravdanom točnošću prikazuju finansijski položaj Fonda i dužna je pobrinuti se da finansijski izvještaji budu u skladu sa Zakonom i Pravilnikom. Pored toga, Uprava Društva za upravljanje je odgovorna za čuvanje imovine Fonda te za poduzimanje opravdanih koraka za sprječavanje i otkrivanje prijevare i drugih nepravilnosti. Finansijski izvještaji prikazani na stranama 12 do 58 odobreni su od strane Uprave Društva za upravljanje 3. travnja 2020., što je potvrđeno potpisom u nastavku.

Uprava Društva za upravljanje je također odgovorna i za pripremu i sadržaj izvješća poslovodstva u skladu s hrvatskim Zakonom o računovodstvu. Izvješće poslovodstva, prikazano na stranicama 1 do 4, odobreno je za izdavanje od strane Uprave Društva za upravljanje i potpisano je s tim u skladu.

U ime Uprave Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d., za Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond Hrvatskog liječničkog sindikata:

Predsjednik Uprave

Damir Grbavac

Član Uprave

Eva Horvat

Član Uprave

Gordan Šumanović

Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d.

Petrinjska 59
10000 Zagreb
Republika Hrvatska
3. travnja 2020. godine

Izvješće neovisnog revizora članovima Zatvorenog dobrovoljnog mirovinskog fonda Hrvatskog liječničkog sindikata

Izvješće o reviziji financijskih izvještaja

Mišljenje

Obavili smo reviziju financijskih izvještaja Zatvorenog dobrovoljnog mirovinskog fonda Hrvatskog liječničkog sindikata („Fond“), koji obuhvaćaju izvještaj o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2019. godine te izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o promjenama u neto imovini mirovinskog Fonda, izvještaj o posebnim pokazateljima mirovinskog Fonda i izvještaj o vrednovanju imovine i obveza mirovinskog Fonda za tada završenu godinu, kao i bilješke koje sadrže značajne računovodstvene politike i ostala pojašnjenja (u nastavku „financijski izvještaji“).

Prema našem mišljenju, priloženi financijski izvještaji fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, financijski položaj Fonda na dan 31. prosinca 2019. godine, njegovu financijsku uspješnost i njegove novčane tokove za godinu koja je tada završila, u skladu sa zakonskim zahtjevima za računovodstvo mirovinskih fondova u Republici Hrvatskoj.

Osnova za izražavanje mišljenja

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Naše odgovornosti, u skladu s tim standardima, podrobnije su opisane u našem izvješću neovisnog revizora u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja*. Neovisni smo od Fonda i Društva za upravljanje u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju financijskih izvještaja u Hrvatskoj i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima. Uvjereni smo da su nam pribavljeni revizijski dokazi dostatni i primjereni te da čine odgovarajuću osnovu za potrebe izražavanja našeg mišljenja.

Izvješće neovisnog revizora članovima Zatvorenog dobrovoljnog mirovinskog fonda Hrvatskog liječničkog sindikata (nastavak)

Izvješće o reviziji financijskih izvještaja (nastavak)

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su, po našoj profesionalnoj prosudbi, bila od najveće važnosti za našu reviziju financijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Ta smo pitanja razmatrali u kontekstu naše revizije financijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima te ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Fer vrijednost financijskih instrumenata koji ne kotiraju na aktivnom tržištu

Na dan 31. prosinca 2019. godine, portfelj financijske imovine iskazane po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (FVRDG) i po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOSD) iznosio je 25.796 tisuća kuna (31. prosinca 2018.: 21.014 tisuća kuna), uključujući 12.175 tisuća kuna ulaganja u financijske instrumente koji ne kotiraju na aktivnom tržištu (31. prosinca 2018.: 10.520 tisuća kuna).

Vidi bilješku 2 za računovodstvene politike za financijske instrumente te bilješke 15 i 16.

Ključno revizijsko pitanje

Dio FVRDG i FVOSD portfelja Fonda odnosi se na ulaganja u financijske instrumente koji ne kotiraju na aktivnom tržištu. Takvi nekotirani instrumenti primarno se odnose na državne i korporativne obveznice te vlasničke vrijednosnice.

Dok se fer vrijednost imovine FVRDG i FVOSD portfelja najbolje određuje u usporedbom s njihovim kotiranim tržišnim cijenama, u slučajevima kada instrumenti nisu kotirani na aktivnom tržištu, njihovu fer vrijednost Fond mjeri primjenom odgovarajućih tehnika vrednovanja, kao što su tehnike sadašnje vrijednosti (bazirane na modelu diskontiranih novčanih tokova), tehnikama baziranim na usporedivim multiplikatorima za vrednovanje, cijenama izvedenim iz krivulja prinosa državnih obveznica, stvarnim cijenama u tržišnim transakcijama, ili referentnim stopama izvedenim iz eksternih cjenovnih servisa.

Odabir i primjena navedenih tehnika vrednovanja zahtjeva značajan stupanj prosudbe od strane Uprave, uključujući, ali ne ograničeno na, utvrđivanje odgovarajućih diskontnih stopa i terminalnih stopa rasta, pretpostavki budućih novčanih tokova, utvrđivanje odgovarajućih grupa usporedivih društava i usporedivih transakcija.

Sukladno navedenom, procjenu fer vrijednosti ulaganja u instrumente koji ne kotiraju na aktivnom tržištu odredili smo kao ključno revizijsko pitanje.

Kako smo pristupili tom pitanju

Naše revizorske procedure vezane uz ovo područje, između ostalog, uključivale su:

- procjenu dizajna i implementacije ključnih kontrola nad identifikacijom tržišta kao aktivnog ili neaktivnog i posljedičnom klasifikacijom financijskih instrumenata u hijerarhiji fer vrijednosti u skladu s relevantnim standardima izvještavanja;
- procjenu primjerenosti Fondovog modela fer vrijednosti usporedbom sa zahtjevima relevantnih standarda financijskog izvještavanja te s trenutnom tržišnom praksom;
- uz pomoć vlastitog specijalista za vrednovanje, na uzorku financijskih instrumenata koji nisu kotirani na aktivnom tržištu odabranih na temelju njihove veličine i ostalih rizičnih karakteristika:
 - testiranje integriteta modela vrednovanja koje primjenjuje Fond, uključujući matematičku točnost i konzistentnost ulaznih podataka i izvora podataka;
 - preispitivanje razumnosti ključnih prepostavki primjenjenih u modelima vrednovanja poput onih vezanih uz diskontne stope i stope rasta, očekivane novčane tokove te utvrđivanje odgovarajućih grupa usporedivih društava i usporedivih transakcija;
 - gdje su korišteni eksterni cjenovni servisi, provjera s javno dostupnim referentnim stopama;
- procjenu točnosti i potpunosti objava povezanih u financijskim izvještajima vezano uz instrumente koji ne kotiraju na aktivnom tržištu.

Izvješće neovisnog revizora članovima Zatvorenog dobrovoljnog mirovinskog fonda Hrvatskog liječničkog sindikata (nastavak)

Izvješće o reviziji finansijskih izvještaja (nastavak)

Ostale informacije

Uprava Društva za upravljanje odgovorna je za ostale informacije. Ostale informacije uključuju Izvješće poslovodstva koje su sastavni dio Godišnjeg izvješća, ali ne uključuju finansijske izvještaje niti naše izvješće o reviziji finansijskih izvještaja.

Naše mišljenje na finansijske izvještaje ne odnosi se na ostale informacije te ne izražavamo uvjerenje bilo koje vrste na ostale informacije, osim ako to nije izričito navedeno u našem izvješću.

U vezi s našom revizijom finansijskih izvještaja, odgovornost nam je pročitati ostale informacije te pri tome razmotriti jesu li ostale informacije značajno nekonistentne s finansijskim izvještajima ili saznanjima koja smo prikupili tijekom revizije, kao i čine li se, na neki drugi način, značajno pogrešno iskazane.

Vezano za Izvješće poslovodstva, također smo proveli procedure koje su zahtijevane hrvatskim Zakonom o računovodstvu („Zakon o računovodstvu“). Ove procedure uključuju razmatranje je li Izvješće poslovodstva pripremljeno u skladu s člankom 21. Zakona o računovodstvu.

Na osnovi procedura čije je provođenje zahtijevano kao dio naše revizije finansijskih izvještaja te gore navedenih procedura, prema našem mišljenju:

- Informacije sadržane u Izvješću poslovodstva za finansijsku godinu za koji su pripremljeni finansijski izvještaji, konzistentne su, u svim značajnim odrednicama, s finansijskim izvještajima;
- Izvješće poslovodstva pripremljeno je, u svim značajnim odrednicama, u skladu s člankom 21. Zakona o računovodstvu.

Nadalje, uvezši u obzir poznavanje i razumijevanje Fonda te okruženja u kojem on posluje, a koje smo stekli tijekom naše revizije, dužnost nam je izvjestiti jesmo li identificirali značajno pogrešne iskaze u Izvješću poslovodstva. U vezi s tim, nemamo ništa za izvjestiti.

Izvješće neovisnog revizora članovima Zatvorenog dobrovoljnog mirovinskog fonda Hrvatskog liječničkog sindikata (nastavak)

Izvješće o reviziji finansijskih izvještaja (nastavak)

Odgovornosti Uprave Društva za upravljanje i onih koji su zaduženi za nadzor za finansijske izvještaje

Uprava Društva za upravljanje je odgovorna za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa zakonskim zahtjevima za računovodstvo mirovinskih fondova u Republici Hrvatskoj, te za one interne kontrole za koje Uprava Društva za upravljanje odredi da su potrebne, kako bi se omogućilo sastavljanje finansijskih izvještaja, bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, Uprava Društva za upravljanje je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Fonda da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem te objavljanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim u onim slučajevima kada Uprava Društva za upravljanje namjerava likvidirati Fond, prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za nadzor, odgovorni su za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja, uspostavljenog od strane Društva za upravljanje.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši su ciljevi steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji, kao cjelina, bez značajno pogrešnog iskaza uslijed prijevare ili pogreške te izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima uvijek otkriti postojanje značajno pogrešnih iskaza. Pogrešni iskazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške, a smatraju se značajnim, ako se razumno može očekivati da bi, pojedinačno ili zbrojeni s drugim pogrešnim iskazima, utjecali na ekonomski odluke korisnika finansijskih izvještaja, donesene na osnovi ovih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima, donosimo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također :

- prepoznajemo i procjenjujemo rizike značajno pogrešnog iskaza finansijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške; oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao odgovor na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni kako bi osigurali osnovu za donošenje našeg mišljenja. Rizik neotkrivanja značajno pogrešnog iskaza nastalog uslijed prijevare, veći je od rizika neotkrivanja onog nastalog uslijed pogreške, budući da prijevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorene, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilazeњe internih kontrola.
- stječemo razumijevanje internih kontrol relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i u svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrol Fonda.
- ocjenjujemo primjerenoš korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava od strane Uprave Društva za upravljanje.

Izvješće neovisnog revizora članovima Zatvorenog dobrovoljnog mirovinskog fonda Hrvatskog liječničkog sindikata (nastavak)

Izvješće o reviziji financijskih izvještaja (nastavak)

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja (nastavak)

- donosimo zaključak o primjerenosti korištenja prepostavke vremenske neograničenosti poslovanja od strane Uprave Društva za upravljanje te, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s dogadjima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Fonda da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ukoliko zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvješću neovisnog revizora na povezane objave u financijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci temelje se na revizijskim dokazima pribavljenim do datuma izdavanja našeg izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Fond ne bude u mogućnosti nastaviti s vremenski neograničenim poslovanjem.
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj financijskih izvještaja, uključujući i objave te razmatramo odražavaju li financijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kako bi se postigla fer prezentacija.

Komuniciramo s onima koji su zaduženi za nadzor u vezi s, između ostalog, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Među pitanjima o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za nadzor, određujemo ona koja su od najveće važnosti za reviziju financijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Ta pitanja opisujemo u našem izvješću neovisnog revizora, osim ukoliko zakon ili propisi sprječavaju javno objavljivanje tih pitanja ili, kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da ta pitanja ne trebamo komunicirati u našem izvješću neovisnog revizora, s obzirom da se razumno može očekivati da bi negativne posljedice njihove objave nadmašile dobrobiti javnog interesa.

Izvješće neovisnog revizora članovima Zatvorenog dobrovoljnog mirovinskog fonda Hrvatskog liječničkog sindikata (nastavak)

Izvješće o ostalim zakonskim i regulatornim obvezama

Imenovani smo revizorima od strane onih zaduženih za nadzor na 3. travnja 2019. da obavimo reviziju finansijskih izvještaja Zatvorenog dobrovoljnog mirovinskog fonda Hrvatskog liječničkog sindikata za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. Ukupno neprekinuto razdoblje našeg angažmana iznosi 5 godina te se odnosi na razdoblja od 31. prosinca 2015. do 31. prosinca 2019. godine.

Potvrđujemo sljedeće:

- naše revizorsko mišljenje konzistentno je s dodatnim izvještajem prezentiranim Revizorskom Odboru Društva za upravljanje na dan 2. travnja 2020.;
- tijekom razdoblja na koje se odnosi naša revizija zakonskih finansijskih izvještaja nismo pružali nerevizionske usluge pa samim tim niti nedozvoljene nerevizionske usluge na koje se odnosi članak 44. Zakona o reviziji. Također, zadržali smo neovisnost od subjekta revizije tijekom provedbe revizije.

KPMG Croatia d.o.o. za reviziju
Hrvatski ovlašteni revizori
Eurotower
Ivana Lučića 2a
10000 Zagreb
Hrvatska

K P M G Croatia
d.o.o. za reviziju
Eurotower, 17. kat
Ivana Lučića 2a, 10000 Zagreb

3. travnja 2020.

Katarina Kecko
Direktor, Hrvatski ovlašteni revizor

Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

Konta skupine	Pozicija	Bilješke	2018.	2019.
	Neto realizirani dobici (gubici) financijskih instrumenata	3	375.148	219.070
73	Realizirani dobici od financijskih instrumenata	3	546.857	249.679
63	Realizirani gubici od financijskih instrumenata	3	-171.709	-30.609
	Neto nerealizirani dobici (gubici) financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	4	-614.119	1.638.077
72-62	Neto nerealizirani dobici (gubici) financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (svođenje na fer vrijednost)	4	-692.640	1.576.709
71x-60x	Neto tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	4	78.521	61.368
	Ostali prihodi		1.718.947	1.015.754
70	Prihodi od kamata i amortizacija premije (diskonta)	5	455.088	416.840
71y	Pozitivne tečajne razlike		1.072.813	334.933
74	Prihodi od dividendi		191.046	263.981
75	Dobit od ukidanja rezervacija za umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke		0	0
76	Ostali prihodi		0	0
	Ostali financijski rashodi		-1.014.369	-331.276
67	Rashodi od kamata		-85	0
60y	Negativne tečajne razlike		-1.014.284	-331.276
64x	Gubici od umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke		0	0
68	Ostali rashodi s osnova ulaganja u financijske instrumente		0	0
	Ostali rashodi		-399.729	-444.885
61	Rashodi s osnova odnosa s mirovinskim društvom	6	-381.434	-427.105
65	Naknada depozitara	7	-5.636	-6.264
66	Transakcijski troškovi		-12.659	-11.521
64y	Umanjenje ostale imovine		0	0
69	Ostali dozvoljeni troškovi fonda		0	5
	Dobit ili gubitak		65.878	2.096.740
	Ostala sveobuhvatna dobit		-221.913	295.850
	<i>Promjena fer vrijednosti vlasničkih instrumenata</i>		0	0
	<i>Promjena revalorizacijskih rezervi: dužnički vrijednosni papiri</i>		-221.913	295.850
	- nerealizirani dobici/gubici		-221.913	295.850
	- preneseno u račun dobiti i gubitka (reklasifikacijske usklade)		0	0
	Ukupna sveobuhvatna dobit		-156.035	2.392.590

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izvještaj o finansijskom položaju
 Na dan 31. prosinca 2019. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

Konta skupine	Pozicija	Bilješke	31.12.2018.	31.12.2019.
Imovina fonda				
10+18*	Novčana sredstva	8	3.210.477	1.300.795
37+52+18*	Depoziti kod kreditnih institucija		0	0
55+18*	Repo ugovor i slični ugovori o kupnji i ponovnoj prodaji vrijednosnih papira		0	0
	Prenosivi vrijednosni papiri:		21.107.749	26.294.215
30+32+40+41+18*	- koji se vrednuju po fer vrijednosti	9	18.921.872	21.788.750
	a) kojima se trguje na uređenom tržištu	9	18.921.872	21.788.750
	b) kojima se trguje na drugom uređenom tržištu		0	0
	c) nedavno izdani kojima je prospektom predviđeno uvrštenje		0	0
50+18*	- koji se vrednuju po amortiziranom trošku	10	2.185.877	4.505.465
31+51	Instrumenti tržišta novca		0	0
33x	Udjeli UCITS fondova	11	1.282.481	3.109.481
33y	Udjeli fondova sličnih UCITS fondovima	11	808.811	897.382
34	Udjeli alternativnih investicijskih fondova		0	0
35	Izvedeni finansijski instrumenti		1.256	0
55	Ostala finansijska imovina		0	0
raz 1(osim kt 10)+39+49	Ostala imovina	12	7.806	266.887
	Ukupna imovina		26.418.580	31.868.760
990-994	Izvanbilančna evidencija aktiva		1.565.340	0
	Obveze fonda			0
20	Obveze s osnove ulaganja u finansijske instrumente		0	0
21+28*	Finansijske obveze koje se vrednuju po fer vrijednosti	13	0	524.163
22+28*	Finansijske obveze koje se vrednuju po amortiziranom trošku		0	0
23	Obveze prema mirovinskom društvu		33.920	39.476
24	Obveze prema depozitariu		487	570
26	Obveze prema imateljima udjela		16.917	2.431
25+27+28*	Ostale obveze fonda		466	920
	Ukupno obveze fonda		51.790	567.560
	Neto imovina fonda		26.366.790	31.301.200
	Broj izdanih udjela		98.304.0317	107.225.7963
	Cijena udjela fonda		268,2168	291,9186
	Obveze fonda prema izvorima imovine			0
90	Novčani primici		26.407.557	30.516.414
90x	Novčani primici s osnova uplata na osobni račun člana		22.293.491	25.910.275
90y	Novčani primici s osnove promjene članstva		1.587.901	1.696.547
90z	Novčani primici po osnovi državnih poticaja		2.526.165	2.909.592
93	Novčani izdaci		-7.859.723	-9.426.760
93x	Novčani izdaci s osnova isplata mirovina		-7.615.520	-9.165.750
93y	Novčani izdaci s osnove promjene članstva		0	0
93z	Novčani izdaci zbog smrti člana		-244.203	-261.010
94	Dobit/gubitak tekuće poslovne godine		65.878	2.096.740
95	Zadržana dobit/gubitak iz prethodnih razdoblja		6.331.016	6.396.894
96	Rezerve fer vrijednosti		1.422.062	1.717.912
96x+96y	- fer vrijednost finansijske imovine		1.422.062	1.717.912
96z	- učinkoviti dio računovodstva zaštite		0	0
	Ukupno obveze prema izvorima imovine		26.366.790	31.301.200
995-999	Izvanbilančna evidencija pasiva		1.565.340	0

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o promjenama u neto imovini fonda
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

Pozicija	2018.	2019.
Dobit ili gubitak	65.878	2.096.740
Ostala sveobuhvatna dobit	-221.913	295.850
Povećanje/smanjenje neto imovine od poslovanja fonda (sveobuhvatna dobit)	-156.035	2.392.590
Primici s osnova uplata na osobni račun člana	3.646.981	3.616.784
Primici s osnove promjene članstva	181.256	108.646
Primici s osnove državnih poticaja	344.800	383.427
Izdaci s osnova isplata mirovinia	-1.616.299	-1.550.230
Izdaci s osnove promjene članstva	0	0
Izdaci zbog smrti člana	0	-16.807
Ukupno povećanje/smanjenje od transakcija s udjelima fonda	2.556.738	2.541.820
Ukupno povećanje/smanjenje neto imovine fonda	2.400.703	4.934.410

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o novčanim tokovima (direktna metoda)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

	2018.	2019.
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti	-1.234.524	-4.435.288
Primici od prodaje prenosivih vrijednosnih papira	6.574.340	2.007.057
Izdaci za kupnju prenosivih vrijednosnih papira	-7.323.704	-5.598.082
Primici od prodaje instrumenata tržišta novca	0	0
Izdaci za kupnju instrumenata tržišta novca	0	0
Primici od prodaje udjela investicijskih fondova	535.231	1.277.140
Izdaci za kupnju udjela investicijskih fondova	-1.404.894	-2.473.274
Primici od ulaganja u izvedene finansijske instrumente	23.125	9.303
Izdaci za ulaganje u izvedene finansijske instrumente	0	0
Primici od dividendi	186.634	265.497
Primici od kamata	576.568	518.419
Izdaci za kamate	-85	0
Primici po depozitima, repo ugovorima i sličnim ugovorima o prodaji i ponovnoj kupnji	1.278.579	0
Izdaci po depozitima, repo ugovorima i sličnim ugovorima o kupnji i ponovnoj prodaji	-1.278.819	0
Izdaci od naknada za upravljanje	-383.899	-422.230
Izdaci za naknade depozitaru	-5.622	-6.181
Izdaci za transakcijske troškove i ostale dozvoljene troškove fonda	-6.758	-7.433
Ostali primici iz poslovnih aktivnosti	4.070.477	6.011.027
Ostali izdaci iz poslovnih aktivnosti	-4.075.697	-6.016.531
Novčani tokovi iz finansijskih aktivnosti	2.558.429	2.528.014
Primici s osnova uplata na osobni račun člana	3.667.802	3.620.587
Primici s osnove promjene članstva	181.256	108.646
Primici s osnove državnih poticaja	344.801	383.427
Izdaci s osnova isplata mirovinu	-1.605.970	-1.564.411
Izdaci s osnove promjene članstva	0	0
Izdaci zbog smrti člana	0	-16.807
Ostali primici iz finansijskih aktivnosti	0	0
Ostali izdaci iz finansijskih aktivnosti	-29.460	-3.428
Efekti promjene tečaja stranih valuta	9.267	-1.576
Neto povećanje (smanjenje) novčanih sredstava	1.333.172	-1.908.850
Novac na početku razdoblja	1.876.416	3.209.588
Novac na kraju razdoblja	3.209.588	1.300.738

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Izvještaj o posebnim pokazateljima fonda
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

Pozicija	Tekuće razdoblje	31.12.2018. (n)	31.12.2017. (n-1)	31.12.2016. (n-2)	31.12.2015. (n-3)
Neto imovina fonda	31.301.200	26.366.790	23.966.087	19.002.449	15.704.048
Broj udjela fonda	107.225,7963	98.304,0137	88.921,6121	75.816,1148	66.534,6485
Cijena udjela fonda	291,9186	268,2168	269,5180	250,6387	236,0281
	Tekuće razdoblje	31.12.2018.	31.12.2017.	31.12.2016.	31.12.2015.
Prinos fonda	8,8368%	-0,4833%	7,5330%	6,1902%	6,0260%

Pravne osobe za posredovanje u trgovaju financijskim instrumentima putem kojih je fond obavio više od 10% svojih transakcija tijekom tekućeg razdoblja

Pravne osobe za posredovanje u trgovaju financijskim instrumentima	Vrijednost transakcija obavljenih putem pravnih osoba za posredovanje iskazana kao postotak od ukupne vrijednosti svih transakcija fonda u tekućem razdoblju	Provizija plaćena pravnoj osobi za posredovanje iskazana kao postotak ukupne vrijednosti transakcija obavljenih posredstvom te pravne osobe
FLOW TRADERS	27,54%	0,00%
RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL AG	11,54%	0,00%
MERRILL LYNCH	10,12%	0,13%

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izvještaj o vrednovanju imovine i obveza fonda
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

Metoda vrednovanja	Pozicije	Zadnji dan prethodne poslovne godine	% NAV	Na izvještajni datum tekućeg razdoblja	% NAV
Fer vrijednost	Financijska imovina	21.014.420	79,70	25.795.613	82,41
od toga tehnikama procjene	10.520.172	39,90	12.174.556	38,89
	Financijske obveze	0	0	0	0
od toga tehnikama procjene	0	0	0	0
Amortizirani trošak	Financijska imovina	5.404.160	20,50	6.073.147	19,40
	Financijske obveze	466	0	525.083	1,68
Ostale metode	Ostala imovina	0	0	0	0
	Ostale obveze	51.324	0,20	42.477	0,14

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Bilješke uz finansijske izvještaje
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

1. OPĆI PODACI

Fond koji je predmet izvještavanja

Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond Hrvatskog liječničkog sindikata (u nastavku „Fond“) osnovan je kao zaseban subjekt bez pravne osobnosti radi prikupljanja novčanih sredstava uplaćivanjem doprinosu i ulaganja tih sredstava s ciljem povećanja vrijednosti imovine radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima, u skladu s odredbama Zakona o dobrovoljnim mirovinskim fondovima (NN, br. 19/14, 29/18 i 115/18) (u nastavku „Zakon“).

Fond je osnovan 24. ožujka 2004. godine, a započeo je s radom 1. srpnja 2004. godine.

Nadzor nad Fondom obavlja Hrvatska agencija za nadzor finansijskih usluga (u nastavku „Agencija“).

Društvo za upravljanje Fondom

U skladu sa Statutom Fonda, te odredbama Zakona, Fondom upravlja Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. (u nastavku „Društvo za upravljanje“), sa sjedištem u Zagrebu. Društvo za upravljanje je registrirano na Trgovačkom sudu u Zagrebu dana 27. rujna 2001. godine, a odobrenje za rad dobilo je 5. studenog 2001. godine od Agencije. Društvo za upravljanje je u 100%-tном vlasništvu Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb.

20. listopada 2014. godine Raiffeisen mirovinsko društvo za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.d. promijenilo je naziv u Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. i njemu je pripojeno Raiffeisen mirovinsko društvo za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.o.o.

Društvo za upravljanje odgovara za poslovanje Fonda, kao i za štetu počinjenu vlasnicima udjela uslijed kršenja Zakona i Statuta. Društvo za upravljanje Fondu zaračunava naknadu za upravljanje propisanu Zakonom.

Depozitar

Sukladno Zakonu, Društvo za upravljanje treba odabratи depozitara kojem će povjeriti čuvanje imovine Fonda. Depozitar Fonda je Addiko Bank d.d., Zagreb (u nastavku „Depozitar“).

Društvo za upravljanje je odgovorno za izračun vrijednosti imovine Fonda, a Depozitar za potvrdu izračuna Društva za upravljanje. U skladu sa Zakonom Depozitar Fondu zaračunava skrbničku naknadu.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Ulaganja

Strategija ulaganja Fonda je ostvarivanje primjerene stope prinosa na dulji rok ulaganjem imovine Fonda pretežno u hrvatska i inozemna tržišta vlasničkih i dužničkih vrijednosnica. Sukladno važećem Prospektu Fonda na datum izvještavanja, ulaganje imovine Fonda bilo je dozvoljeno u sljedeću imovinu:

1. prenosivih vrijednosnih papira ili instrumenata tržišta novca:
 - a) koji su uvršteni ili se njima trguje na uređenom tržištu u smislu zakona koji uređuje tržište kapitala u Republici Hrvatskoj, drugoj Državi članici ili državi članici Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (u dalnjem tekstu: „OECD“) te
 - b) kojima se trguje na drugom uređenom tržištu u Republici Hrvatskoj, drugoj Državi članici ili državi članici OECD-a, koje redovito posluje, priznato je i otvoreno za javnost
2. nedavno izdanih prenosivih vrijednosnih papira, u koje Društvo u ime i za račun Fonda zadržava pravo ulagati, pod sljedećim uvjetima:
 - a) prospekt izdanja navedenih vrijednosnih papira uključuje obvezu da će izdavatelj podnijeti zahtjev za uvrštenje u službenu kotaciju burze ili na drugo uređeno tržište koje redovito posluje, priznato je i otvoreno za javnost, te
 - b) uvrštenje će se izvršiti u roku od jedne godine od izdanja, u protivnom će se prenosivi vrijednosni papiri smatrati neuvrštenima
3. udjela UCITS fondova koji su odobrenje za rad dobili u Republici Hrvatskoj, drugoj Državi članici ili udjela UCITS, odnosno otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom u državi članici OECD-a, pod sljedećim uvjetima:
 - a) takvi investicijski fondovi dobili su odobrenje za rad od strane Agencije, odnosno nadležnog tijela Države članice ili nadležnog tijela države članice OECD-a s kojima je osigurana suradnja s Agencijom, pod uvjetom da su provođenje nadzora nad tim fondovima i razina zaštite ulagatelja istovjetni onima propisanim zakonom koji uređuje osnivanje i rad otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom
 - b) razina zaštite za imatelje udjela takvih investicijskih fondova istovjetna je onoj koja je propisana za imatelje udjela UCITS fondova te su posebice propisi za odvojenost imovine, zaduživanje, davanje zajmova i prodaju prenosivih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca bez pokrića istovjetni zahtjevima propisanima zakonom koji uređuje osnivanje i upravljanje otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom
 - c) poslovanju takvih investicijskih fondova izvještava se u polugodišnjim i revidiranim godišnjim izvještajima kako bi se omogućila procjena imovine i obveza, dobiti i poslovanja tijekom izvještajnog razdoblja
4. udjela ili dionica u otvorenim alternativnim investicijskim fondovima, odnosno dionica ili poslovnih udjela u zatvorenim alternativnim investicijskim fondovima
5. depozita kod kreditnih institucija koji su povratni na zahtjev te koji dospijevaju za najviše 12 mjeseci, pod uvjetom da kreditna institucija ima registrirano sjedište u Republici Hrvatskoj ili drugoj Državi članici ili državi članici OECD-a, pod uvjetom da su provođenje nadzora nad tom kreditnom institucijom i razina zaštite deponenata istovjetni onima propisanima zakonom koji uređuje poslovanje kreditnih institucija

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Ulaganja (nastavak)

6. izvedenih finansijskih instrumenata kojima se trguje na uređenim tržištima iz točke 1. ovoga poglavlja ili izvedenih finansijskih instrumenata kojima se trguje izvan uređenih tržišta iz točke 1. ovoga poglavlja (neuvrštene OTC izvedenice), u koje Društvo u ime i za račun Fonda zadržava pravo ulagati, pod sljedećim uvjetima:
 - a) temeljna imovina izvedenice sastoji se od finansijskih instrumenata obuhvaćenih točkama 1. i 2. ovoga poglavlja, finansijskih indeksa, kamatnih stopa, deviznih tečajeva ili valuta, u koje Fond može ulagati u skladu sa svojim investicijskim ciljevima navedenim u prospektu, odredbama Zakona i propisa donesenih na temelju Zakona
 - b) druge ugovorne strane u transakcijama s neuvrštenim (OTC) izvedenicama su institucije koje podliježu bonitetnom nadzoru te pripadaju kategorijama koje Agencija dodatno propisuje pravilnikom koji detaljnije određuje dozvoljena ulaganja Fonda, tržišta koja smatra uređenima te institucije koje se smatraju drugom ugovornom stranom i instrumente tržišta novca u koje je dopušteno ulagati
 - c) neuvrštene (OTC) izvedenice podliježu svakodnevnom pouzdanom i provjerljivom vrednovanju te ih je u svakom trenutku moguće prodati, likvidirati ili zatvoriti prijebojnom transakcijom po njihovoј fer vrijednosti na zahtjev Fonda
7. instrumenata tržišta novca kojima se ne trguje na uređenim tržištima iz točke 1. ovoga poglavlja, ako su izdani pod sljedećim uvjetima:
 - a) izdala ih je ili za njih jamči Republika Hrvatska, jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave ili središnja banka Republike Hrvatske, jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave ili središnja banka druge Države članice ili države članice OECD-a, Europska središnja banka, Europska unija ili Europska investicijska banka, ili javno međunarodno tijelo kojemu pripadaju jedna ili više Država članica, odnosno kojemu pripada jedna ili više članica OECD-a
 - b) izdalo ih je društvo čijim se vrijednosnim papirima trguje na uređenim tržištima iz točke 1. ovoga poglavlja
 - c) izdao ih je ili za njih jamči subjekt koji podliježe bonitetnom nadzoru nadležnog tijela Države članice u skladu sa zakonima koji uređuju tržište kapitala i poslovanje kreditnih institucija ili subjekt koji podliježe ili udovoljava pravilima nadzora nadzornog tijela država članica OECD-a koja su istovjetna onima propisanima zakonima koji uređuju tržište kapitala i poslovanje kreditnih institucija ili
 - d) izdala ih je druga osoba koja ima odobrenje Agencije, pod uvjetom da ulaganja u takve instrumente podliježu zaštiti ulagatelja jednakoj onoj kojoj podliježu instrumenti iz podtočaka b) ili c) ove točke te pod uvjetom da je izdavatelj društvo čiji kapital i rezerve iznose najmanje 80 milijuna kuna i koje sastavlja i objavljuje svoje godišnje finansijske izvještaje u skladu s propisima kojima se uređuje računovodstvo poduzetnika i primjena standarda finansijskog izvještavanja, da je izdavatelj subjekt koji se, unutar grupe društava koja obuhvaća jednu ili nekoliko društava čije su dionice uvrštene na neko od uređenih tržišta, bavi financiranjem te grupa, ili da je izdavatelj subjekt čiji je predmet poslovanja financiranje posebnih subjekata za sekuritizaciju koja koriste bankovne kreditne linije
8. novca na poslovnom računu Fonda otvorenog kod Depozitara te na drugim računima kada je to potrebno radi realizacije ulaganja
9. druge vrste imovine koja je proizašla iz imovine iz točaka 1. do 8. ovoga poglavlja.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Ulaganja (nastavak)

Iznimno od prethodnih točaka ovog poglavlja, imovina Fonda može biti uložena:

- a) u instrumente s dugoročnom perspektivom ulaganja, kojima se ne trguje na uređenim tržištima, multilateralnim trgovinskim platformama (MTP) ili organiziranim trgovinskim platformama (OTP)
- b) u instrumente koje izdaje ili za koje jamči Europska investicijska banka u okviru Europskog fonda za strateška ulaganja, europskih fondova za dugoročna ulaganja, europskih fondova za socijalno poduzetništvo i europskih fondova poduzetničkog kapitala Agencija pravilnikom detaljnije određuje dozvoljena ulaganja dobrovoljnih mirovinskih fondova, tržišta koja smatra uređenima te institucije koje se smatraju drugom ugovornom stranom i instrumente tržišta novca u koje je dopušteno ulagati.

Agencija pravilnikom detaljnije određuje dozvoljena ulaganja dobrovoljnih mirovinskih fondova, tržišta koja smatra uređenima te institucije koje se smatraju drugom ugovornom stranom i instrumente tržišta novca u koje je dopušteno ulagati.

Fond ima umjereno konzervativni profil rizika koji definira ciljanu strukturu ulaganja na način da:

1. ciljani udio imovine Fonda koju čine prenosivi dužnički vrijednosni papiri, investicijski fondovi koji pretežito ulažu u finansijske instrumente s fiksnim prinosom, instrumenti tržišta novca, depoziti i novčana sredstva na računu Fonda, te potraživanja i obvezne Fonda iznosi 80% neto imovine Fonda,
2. ciljani udio imovine Fonda koju čine prenosivi vlasnički vrijednosni papiri, investicijski fondovi koji pretežito ulažu u vlasničke vrijednosne papiere iznosi 20% neto imovine Fonda.

Udio imovine iz prethodnog stavka točke 2. može varirati, ovisno o tržišnim uvjetima, u rasponu od 0% do 55% neto imovine Fonda.

Korištenjem finansijskih izvedenica u svrhu efikasnog upravljanja imovinom, alokacija imovine Fonda će ostati u okvirima dopuštenih odstupanja od ciljane strukture.

Maksimalna naknada za upravljanje koju je moguće zaračunati iz imovine UCITS fondova i udjele ili dionice investicijskih fondova iznosi 2%.

Imovina Fonda mora se ulagati na načinda bude valutno usklađena s obvezama Fonda.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

Uprava i Nadzorni odbor

Upravljačku strukturu Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. čine:

Nadzorni odbor

Anton Starčević	Predsjednik
Zoran Vučićević	Zamjenik predsjednika do 27.3.2020. godine
Dubravko Lukač	Član
Zvonimir Savić	Član
Peter Žilinek	Član

Uprava

Damir Grbavac	Predsjednik
Eva Horvat	Član
Gordan Šumanović	Član

Odbor za reviziju

Anton Starčević	Predsjednik
Dubravko Lukač	Zamjenik predsjednika
Zvonimir Savić	Član

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnova za pripremu - Izjava o usklađenosti

Finansijski izvještaji pripremljeni su u skladu sa Zakonom o dobrovoljnim mirovinskim fondovima (NN, 19/14, 29/18 i 115/18) i Pravilnikom o godišnjim, polugodišnjim i drugim izvještajima dobrovoljnog mirovinskog fonda (NN, br.104/17) izdanim od strane Agencije. Računovodstvena regulativa Agencije temelji se na Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja usvojenim od strane Europske unije (u nastavku „MSFI usvojeni od strane EU“). Računovodstvene politike podudaraju se s računovodstvenim načelima Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja usvojenih od strane EU, osim u dijelu izračuna očekivanih kreditnih gubitaka za finansijsku imovinu po amortiziranom trošku ili kroz ostalu sveobuhvatnu dobit te u dijelu prezentacije izvještaja o finansijskom položaju i računu dobiti i gubitka. Tamo gdje se računovodstvene politike podudaraju s MSFI usvojenim od strane EU, u opisu računovodstvenih politika Fonda poziva na pojedine standarde koji su bili u primjeni na dan 31. prosinca 2019. godine.

Ovi finansijski izvještaji odobreni su od strane Uprave Društva za upravljanje dana 3. travnja 2020. godine.

Osnova za mjerjenje

Ovi finansijski izvještaji pripremljeni su na osnovi fer vrijednosti za finansijske instrumente po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Ostala finansijska imovina i obveze iskazani su po amortiziranom ili povjesnom trošku.

Agencija je „Pravilnikom o utvrđivanju neto vrijednosti imovine i cijene udjela dobrovoljnog mirovinskog fonda“ („Pravilnik“) propisala kako je Društvo za upravljanje dužno propisati u računovodstvenim politikama načela i osnove za priznavanje, mjerjenje i prestanak priznavanja imovine i obveza mirovinskog fonda. Istim Pravilnikom, Agencija se poziva na odredbe vezane uz priznavanje i mjerjenje finansijskih instrumenata sukladno MSFI-ju 9 koji su u primjeni od 1. siječnja 2018. godine, uz ranije spomenuta odstupanja vezana uz vrednovanje finansijske imovine Fonda.

Izvještajna valuta

Finansijski izvještaji Fonda iskazani su u hrvatskim kunama (HRK). Na dan 31. prosinca 2019. i 31. prosinca 2018. godine, službeni tečaj kune u odnosu na druge značajne valute bio je kako slijedi:

Valuta	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.
1 EUR	7,417575	7,442580
1 USD	6,469192	6,649911
1 CHF	6,588129	6,838721
1 GBP	8,205282	8,724159

Korištenje procjena i prosudbi

Sastavljanje finansijskih izvještaja sukladno računovodstvenoj regulativi primjenjivoj na regulirane mirovinske fondove u Republici Hrvatskoj zahtijeva donošenje prosudbi, procjena i prepostavki od strane rukovodstva Društva za upravljanje koje utječu na primjenu politika i objavljenih iznosa imovine i obveza, prihoda i troškova. Procjene i povezane prepostavke temelje se na povjesnom iskustvu i različitim drugim čimbenicima za koje smatra da su razumno u danim uvjetima, uz raspoložive informacije na datum izvještavanja, a čiji rezultat čini osnovu za donošenje prosudbi o knjigovodstvenim vrijednostima imovine i obveza koje nisu direktno vidljive iz ostalih izvora. Stvarni rezultati se mogu razlikovati od procjena.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Korištenje procjena i prosudbi (nastavak)

Procjene i pripadajuće pretpostavke redovito se pregledavaju. Promjene računovodstvenih procjena priznaju se u razdoblju u kojem je promjena procjene napravljena ako promjena utječe samo na to razdoblje. Ako promjena utječe na razdoblje u kojem je nastala i na buduća razdoblja, priznaje se u razdoblju u kojem je nastala i u budućim razdobljima. Informacije o prosudbama rukovodstva Društva za upravljanje koje se odnose na primjenu računovodstvenih propisa, koji imaju značajan utjecaj na finansijske izvještaje kao i informacije o procjenama sa znatnim rizikom mogućeg značajnog usklađenja u idućoj godini objavljene su u *Bilješci 2A: Računovodstvene procjene i prosudbe*.

Funkcionalna i izvještajna valuta

Finansijski izvještaji pripremljeni su u kunama („kn“) koje su ujedno i funkcionalna valuta.

Službeni tečaj na dan 31. prosinca 2019. godine bio je 7,44258 kuna za 1 euro (2018.: 7,417575 kuna) i 6,649911 kuna za 1 američki dolar (2018.: 6,469192 kuna).

Promjene u prezentiraju ili klasifikaciji stavki unutar finansijskih izvještaja

Računovodstvene politike dosljedno su primjenjivane i osim ako nije drugačije navedeno, u skladu su s onima korištenim u prethodnoj godini.

Prihodi od ulaganja

Prihodi od ulaganja za razdoblje uključuju realizirane dobitke od ulaganja u vlasničke i dužničke vrijednosnice, udjele u investicijskim fondovima te derivativne finansijske instrumente. Također uključuju pozitivne tečajne razlike od monetarnih finansijskih instrumenata, dividende i ostali slični prihodi.

Prihodi od kamata od dužničkih vrijednosnica koje se mjeru po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, imovine koja se mjeri po amortiziranom trošku te tekućih računa i plasmana kod banaka priznaju se u dobiti ili gubitku kako nastaju, primjenom efektivne kamatne stope relevantnog instrumenta izračunate na datum stjecanja, kojom se budući procijenjeni novčani tokovi svode na neto sadašnju vrijednost tijekom razdoblja trajanja pripadajućeg ugovora ili primjenom odgovarajuće promjenjive kamatne stope. Prihodi od kamata uključuju i amortizaciju bilo kojeg diskonta ili premije, i ukoliko je primjenjivo, transakcijske troškove ili ostale razlike između početne knjigovodstvene vrijednosti kamatonosnog instrumenta i njegove vrijednosti po dospijeću, izračunatih primjenom efektivne kamatne stope. Metoda efektivne kamatne stope je metoda izračuna amortiziranog troška finansijske imovine ili obveze i raspoređivanja prihoda od kamata ili rashoda od kamata tijekom očekivanog razdoblja držanja instrumenata. Prihod od kamata od dužničkih instrumenata po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak priznaje se po kuponskoj kamatnoj stopi.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Rashodi od ulaganja

Rashodi od ulaganja uključuju realizirane gubitke od ulaganja u vlasničke i dužničke vrijednosnice, udjele u investicijskim fondovima te derivativne finansijske instrumente. Rashodi od ulaganja također uključuju naknadu za upravljanje, naknadu Depozitaru, brokerske naknade i transakcijske troškove, ostale rashode te negativne tečajne razlike od monetarnih finansijskih intrumenata.

Prihodi od dividendi

Dividende na vlasničke vrijednosnice i raspodjele iz investicijskih fondova priznaju se na datum izglasavanja dividende na Glavnoj skupštini društva ili kada je utvrđeno pravo na dividende, ovisno koji datum je raniji, a povezana potraživanja iskazuju se u izvještaju o finansijskom položaju u okviru „ostale imovine“, odnosno u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u okviru prihoda od dividendi. Nakon isplate dividende, povezana potraživanja prebijaju se iznosom naplaćenog novca.

Dobici i gubici od preračunavanja monetarne imovine i obveza

Nerealizirani dobici i gubici od ulaganja u finansijske instrumente uključuju promjenu fer vrijednosti finansijske imovine i obveza po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Transakcije u stranim valutama preračunate su po službenom tečaju Hrvatske narodne banke na dan poslovne promjene. Monetarna i nemonetarna imovina i obveze izražene u stranim valutama preračunati su u kune po službenom tečaju koji se primjenjuje na datum izvještavanja. Sve tečajne razlike koje proizlaze iz preračunavanja stranih valuta i svi realizirani dobici umanjeni za gubitke kod prodaje ili namire monetarne imovine ili obveza uključeni su u dobit ili gubitak u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti. Nerealizirane tečajne razlike koje proizlaze iz finansijskih instrumenta koji se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka prikazani su u poziciji Neto tečajne razlike finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka. Sve ostale tečajne razlike proizašle od preračunavanja stranih valuta po imovini i obvezama, uključujući novčana sredstva, nerealizirane tečajne razlike od ulaganja u imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, ulaganja u imovinu koja se mjeri po amortiziranom trošku te efekte od spot kupoprodaje stranih valuta prikazane su u stavkama ostalih pozitivnih odnosno ostalih negativnih tečajnih razlika.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Troškovi upravljanja Fondom i drugi troškovi

Ukupni iznos naknada koje terete imovinu Fonda dobiva se zbrajanjem svih naknada kako slijedi:

- Ulazna naknada: Iznimno, ulaznu naknadu plaćaju članovi koji su se učlanili u Fond do (uključujući i) 31. prosinca 2018. godine. Prema Prospektu Fonda, Društvo za upravljanje ima pravo na naknadu od uplaćenih doprinosa u maksimalnom iznosu od 0,25% od svakog uplaćenog iznosa, ako je član Fonda prilikom učlanjenja odabrao višekratnu ulaznu naknadu, ili na jednokratnu naknadu, ako je član Fonda prilikom učlanjenja odabrao jednokratnu ulaznu naknadu, u iznosu od 50 kn koja se odbija od uplaćenih doprinosa u punom iznosu prve uplate ili dalnjih uplata dok se ne naplati puni iznos. Naknada se ne naplaćuje za prijenos sredstava između fondova kojima upravlja Društvo za upravljanje. Budući da se naknada umanjuje od ukupnih doprinosa uplaćenih na račun Fonda i prenosi Društву za upravljanje, naknada se ne priznaje kao rashod već samo kao obveza Fonda. Ova naknada od uplaćenih doprinosa se ne priznaje kao prihod ni rashod u finansijskim izvještajima Fonda, te su uplate od strane članova prikazane u iznosu umanjenom za naknadu od uplaćenih doprinosa. Sukladno Zakonu, ulazna naknada ukinuta je za sve članove koji su se učlanili u Fond nakon 31. prosinca 2018. godine.
- Upravljačka naknada: prema Prospektu Fonda, Društvo za upravljanje ima pravo na upravljačku naknadu, trenutno u iznosu od 1,5% godišnje od ukupne imovine Fonda umanjene za iznos svih obveza Fonda s osnove ulaganja. Naknada se obračunava dnevno, a naplaćuje mjesečno.
- Izlazna naknada: Za izlazak iz članstva u Fondu obračunava se i naplaćuje izlazna naknada u visini 2,5% od ukupnog iznosa na osobnom računu člana Fonda. Izlazna naknada plaća se samo u slučaju prijenosa računa u drugi fond kojim upravlja drugo mirovinsko društvo, uključujući i statusne promjene Fonda kada je vrijednost neto imovine fonda prenositelja jednaka ili manja od 1/10 vrijednosti neto imovine fonda preuzimatelja. Izlazna naknada ne zaračunava se članu Fonda koji prenosi sredstva s osobnog računa u Fondu u mirovinsko osiguravajuće društvo ili društvo za životno osiguranje radi početka isplate mirovine, članu Fonda koji prenosi sredstva na osobni račun otvoren u drugom dobrovoljnem mirovinskom fondu kojim upravlja Društvo, u slučaju isplate mirovine iz Fonda, u slučaju smrti člana Fonda i u slučaju odgovarajuće odluke Društva, koja se objavljuje na mrežnim stranicama Društva. Budući da se naknada direktno umanjuje od iznosa sa računa člana i prebacuje Društvu, naknada se ne priznaje kao rashod Fonda.
- Naknada depozitaru obračunavala se u 2019. godini sukladno ugovoru u iznosu od 0,022% godišnje (2018.: do 1. veljače 2018. godine u iznosu 0,024%, a od 1. veljače 2018. godine u iznosu od 0,022%) od ukupne vrijednosti imovine Fonda nakon odbitka obveza s osnove ulaganja. Fond dnevno obračunava naknadu, a isplaćuje Depozitaru jednom mjesečno, drugi radni dan za prethodni mjesec.
- Pokazatelj ukupnih troškova za 2019. godinu iznosi 1,57, a računa se na način da se zbroj ukupnih troškova koji se mogu plaćati iz imovine mirovinskog fonda podijeli s prosječnom godišnjom neto imovinom mirovinskog fonda i pomnoži sa 100.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Promjene u značajnim računovodstvenim politikama

Tijekom godine nije bilo promjena u značajnim računovodstvenim politikama koje bi imale utjecaj na ove finansijske izvještaje Fonda.

Finansijski instrumenti

Klasifikacija

Društvo za upravljanje klasificira finansijsku imovinu i finansijske obveze Fonda u sljedeće kategorije: imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (FVRDIG), imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOSD), imovinu koja se mjeri po amortiziranom trošku (AC) i ostale finansijske obveze. Uprava Društva za upravljanje odlučuje o klasifikaciji odmah pri inicijalnom priznavanju.

Finansijska imovina ne reklassificira se nakon početnog priznavanja, osim ako se ne mijenja poslovni model za upravljanje finansijskom imovinom. U tom slučaju finansijska imovina reklassificira se od prvog dana prvog izvještajnog razdoblja nakon promjene poslovnog modela.

Finansijska imovina i obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

Sva finansijska imovina koja nije klasificirana kao finansijska imovina vrednovana po amortiziranom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, kako je niže opisano, mjeri se po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, uključujući svu derivativnu finansijsku imovinu. Kategorija finansijske imovine koja se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitaka ima dvije podkategorije: finansijski instrumenti namijenjeni trgovanim i ona koja je na početku određena da se vodi po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak.

Društvo za upravljanje određuje finansijsku imovinu i obveze Fonda po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak kada se:

- imovinom i obvezama upravlja, vrednuje ili interno prikazuje na osnovi fer vrijednosti,
- priznavanjem eliminira ili značajno umanjuje računovodstvena neusklađenost koja bi u protivnom nastala, ili
- imovina i obveze sadrže ugrađeni derivativ koji značajno mijenja novčane tokove koji bi inače proizlazili iz ugovora.

Finansijski instrumenti po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak uključuju vlasničke vrijednosne papire i ulaganja u investicijske fondove te derivativne finansijske instrumente. Svi finansijski instrumenti u kategoriji kroz dobit ili gubitak kategorizirani su u portfelj namijenjeno trgovanim.

Imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku

Finansijska imovina se mjeri po amortiziranom trošku ako su obuhvaćena oba sljedeća uvjeta:

- finansijska se imovina drži u okviru poslovnog modela čija je svrha držanje finansijske imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova i
- na temelju ugovornih uvjeta finansijske imovine na određene datume nastaju novčani tokovi koji su samo plaćanje glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice.

Finansijska imovina po amortiziranom trošku uključuje plasmane kod banaka, dužničke vrijednosne papire i ostala potraživanja.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Finansijski instrumenti (nastavak)

Klasifikacija (nastavak)

Imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

Finansijska se imovina mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ako su ispunjena oba slijedeća uvjeta:

- financijska se imovina drži u okviru poslovnog modela čiji se cilj ostvaruje i prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom te financijske imovine te
- te na temelju ugovorenih uvjeta financijske imovine na određene datume nastaju novčani tokovi koji su samo plaćanje glavnice i kamata na nepodmireni iznos glavnice.

Finansijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit uključuje dužničke vrijednosne papire, prvenstveno državne obveznice i obveznice gospodarskih subjekata.

Određivanje poslovnog modela

Društvo za upravljanje na razini ulaganja procjenjuje cilj poslovnog modela Fonda. Pri razmatranju, Uprava Društva za upravljanje uključuje sljedeće informacije:

- definirane politike i ciljeve individualnog ulaganja i učinak tih politika u praksi. Navedeno uključuje ocjenu je li strategija managementa ostvarivanje ugovorenih prihoda od kamata, održavanje određene razine kamatnih stopa, usklađivanje trajanja financijske imovine s trajanjem bilo koje povezane obveze ili očekivanih novčanih odljeva ili ostvarivanja novčanih priljeva prodajom imovine;
- rizike koji utječu na rezultate poslovnog modela (uključujući utjecaj na finansijsku imovinu koja se nalazi u tom poslovnom modelu) i kako se navedenim rizicima upravlja;
- učestalost, količinu i vrijeme prodaje financijske imovine u prethodnim razdobljima, razlozima prodaja i budućim očekivanim prodajnim aktivnostima.

Društvo za upravljanje je odredilo kako Fond ima tri poslovna modela:

- Poslovni model u kojem se imovina drži do naplate, a koji uključuje plasmane kod banaka, dužničke vrijednosne papire za koje Društvo za upravljanje tako odredi, instrumente tržišta novca te ostala potraživanja. Navedena finansijska imovina drži se radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.
- Poslovni model čiji se cilj ostvaruje prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom financijske imovine, a koji je osnovni poslovni model za sve oblike dužničkih vrijednosnih papira.
- Poslovni model čiji se cilj ostvaruje prodajom financijske imovine, a koristi se u svrhu klasifikacije sve ostale imovine koja se nalazi u imovini Fonda, a nije klasificirana u poslovni model držanje imovine radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova ili poslovni model čiji se cilj ostvaruje prikupljanjem ugovornih novčanih tokova i prodajom financijske imovine. Navedena finansijska imovina i njen rezultat se procjenjuje na temelju trenutne fer vrijednosti.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Finansijski instrumenti (nastavak)

Određivanje jesu li ugovoreni novčani tokovi isključivo otplate glavnice i kamata (SPPI)

U svrhu ove procjene, „glavnica“ se definira kao fer vrijednost finansijske imovine pri početnom priznavanju. „kamata“ se definira kao naknada za vremensku vrijednost novca, kreditni rizik povezan s vremenskim periodom u kojem se otplaćuje preostali dio glavnice te ostale osnovne rizike i troškove kreditiranja (npr. rizik likvidnosti i administrativni troškovi), kao i za profitnu maržu.

Pri procjeni jesu li ugovorni novčani tokovi isključivo plaćanja glavnice i kamata (SPPI), Društvo za upravljanje razmatra ugovorne uvjete instrumenta. To uključuje procjenu sadrži li finansijska imovina ugovorni uvjet koji bi mogao promijeniti vremensko razdoblje ili iznos ugovorenih novčanih tokova na način da prethodni uvjet ne bi bio zadovoljen. Prilikom izrade ove procjene, Društvo za upravljanje razmatra:

- nepredviđene događaje koji bi mogli izmijeniti iznos ili period planiranih primitaka novčanih tokova;
- uvjete koji mogu utjecati na promjenu ugovorene kuponske stope, uključujući klauzule varijabilne stope;
- opcije prijevremene otplate i produljenja; i
- odredbe koje ograničavaju prava Fonda na potraživanja novčanih tokova određene imovine

Priznavanje

Sva finansijska imovina uključujući i izvedenice priznaju se u izvještaju o finansijskom položaju u trenutku kada Fond postane dio obvezujućeg ugovora o finansijskom instrumentu. Finansijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka te imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit priznaje se u izvještaju o finansijskom položaju na datum kada se počnu primjenjivati ugovoreni uvjeti instrumenta u kojem je Fond jedna od ugovornih strana.

Fond početno priznaje imovinu koja se vrednuje po amortiziranom trošku na dan njezinog ugovaranja, kreiranja ili stjecanja.

Početno i naknadno mjerjenje

Finansijski instrumenti se početno mjeru po fer vrijednosti uvećano, ako se radi o finansijskoj imovini ili finansijskoj obvezi koja se ne vodi po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka, za transakcijske troškove koji su direktno povezani sa stjecanjem ili izdavanjem finansijske imovine ili finansijske obveze. Transakcijski troškovi po osnovi finansijske imovine i finansijskih obveza po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka rashoduju se po nastanku, dok se kod drugih finansijskih instrumenata amortiziraju metodom efektivne kamatne stope.

Nakon početnog priznavanja, sva finansijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka mjeri se po fer vrijednosti, a promjene u njihovoj fer vrijednosti priznaju se kroz dobit ili gubitak.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Finansijski instrumenti (nastavak)

Početno i naknadno mjerjenje (nastavak)

Nakon početnog priznavanja finansijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit mjeri se po fer vrijednosti, dok se rezultirajući dobici i gubici priznaju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, osim gubitaka kod umanjenja vrijednosti, dobitaka ili gubitaka po tečajnim razlikama monetarne imovine poput dužničkih vrijednosnica, te amortizacije premije ili diskonta (uključujući transakcijske troškove) metodom efektivne kamatne stope, koji se priznaju kroz dobit ili gubitak.

Realizirani efekti za imovinu koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit priznaju se na način da se svi nerealizirani dobici ili gubici priznati u sveobuhvatnoj dobiti za dužničke vrijednosnice kumulativno prenose kroz dobit ili gubitak uvećano ili umanjeno za razliku do prodajne cijene. Nerealizirani efekti po vlasničkim vrijednosnicama, nikad se ne prenose u dobit ili gubitak, nego ostaju u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. U izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u pozicijama realizirani dobici i realizirani gubici prikazan je bruto iznos kumulativnih dobitaka ili gubitaka zabilježenih do trenutka prodaje.

Finansijska imovina po amortiziranom trošku mjeri se po amortiziranom trošku, primjenom metode efektivne kamatne stope, umanjeno za gubitke od umanjenja vrijednosti ako postoje. Premije i diskonti uključeni su u knjigovodstvenu vrijednost povezanog instrumenta i amortiziraju se na temelju efektivne kamatne stope instrumenta.

Ostale finansijske obveze, osim onih koje se vode po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, mjere se po amortiziranom trošku, primjenom efektivne kamatne stope.

Principi mjerjenja fer vrijednosti

Fer vrijednost finansijske imovine temelji se na njihovoj tržišnoj cijeni na datum izvještavanja utvrđenoj prema regulativi Agencije kako je navedeno u nastavku, bez umanjenja za zavisne troškove ili je temeljena na vrijednosti sličnih finansijskih instrumenata.

Fer vrijednost utvrđuje se kao cijena koja se može ostvariti prodajom imovine ili platiti za prijenos obveze u redovnoj transakciji između tržišnih sudionika na datum mjerjenja ili u njihovom nedostatku cijena koja se može ostvariti na najpovoljnijem tržištu na kojem Fond ima pristup na datum mjerjenja. Fer vrijednost obveze također odražava njezin rizik neizvršenja.

Fer vrijednost prenosivih dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca kojima se trguje u Republici Hrvatskoj na aktivnom tržištu izračunava se primjenom prosječne cijene trgovanja ponderirane količinom vrijednosnih papira protrgovanih na uređenom tržištu u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala u Republici Hrvatskoj te prijavljenih OTC transakcija na dan za koji se vrednuje imovina i obveze Fonda. Fer vrijednost vlasničkih vrijednosnih papira kojima se trguje u Republici Hrvatskoj na aktivnom tržištu izračunava se primjenom prosječne cijene trgovanja ponderirane količinom vrijednosnih papira protrgovanih na uređenom tržištu. Fer vrijednost prenosivih vrijednosnih papira te instrumenata tržišta novca kojima se trguje u drugoj državi članici ili državi članici OECD-a na aktivnom tržištu vrednuje se primjenom zadnje cijene trgovanja objavljene na uređenom tržištu u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala u drugoj državi članici ili državi članici OECD-a ili službenim finansijsko-informacijskim servisima na dan vrednovanja.

Ulaganja u investicijske fondove se vrednuju po neto vrijednosti imovine po udjelu, kao što je izvješteno od strane društava za upravljanje tih fondova. Agencija zahtijeva da Društvo za upravljanje izračunava cijenu udjela u Fondu na temelju mjerjenja finansijskih instrumenata Fonda po službeno odobrenim cijenama. Društvo za upravljanje je dužno izdavati i povlačiti udjele po toj cijeni udjela.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Finansijski instrumenti (nastavak)

Aktivno i neaktivno tržište

Za prenosive vlasničke vrijednosne papire aktivnim tržištem smatra se tržište na kojem se prenosivim vlasničkim vrijednosnim papirom trgovalo minimalno 20 trgovinskih dana u tromjesečnom razdoblju. Za prenosive dužničke vrijednosne papire i instrumente tržišta novca aktivnim tržištem smatra se tržište na kojem se navedenim instrumentima trgovalo minimalno 15 trgovinskih dana u tromjesečnom razdoblju. Uz navedeno, kao kriterij određivanja aktivnog tržišta uzima se u obzir i volumen trgovanja tijekom pojedinog trgovinskog dana.

Fer vrijednost vlasničkih vrijednosnih papira kojima se trguje u Republici Hrvatskoj na aktivnom tržištu izračunava se primjenom prosječne cijene trgovanja ponderirane količinom vrijednosnih papira protrgovanih na uređenom tržištu. Fer vrijednost prenosivih vrijednosnih papira, instrumenata tržišta novca te ostalih finansijskih instrumenata kojima se trguje na neaktivnom tržištu procjenjuje se tehnikama vrednovanja, odnosno primjenom tehnika procjene, uključujući upotrebu usporednih transakcija koje su obavljene prema tržišnim uvjetima, usporednom fer vrijednosti drugog instrumenta koji je suštinski isti, tehnike diskontiranih novčanih tokova, ili bilo kojom drugom tehnikom procjene koja omogućava pouzdanoj procjenu cijena dobivenih u stvarnim tržišnim transakcijama. Fer vrijednost derivatnih instrumenata kojima se ne trguje na uređenom tržištu procjenjuje se temeljem iznosa primitaka ili izdataka koje bi Fond imao u slučaju da prekine ugovor na datum izvještavanja, uzimajući u obzir trenutne tržišne uvjete i kreditnu sposobnost druge ugovorne strane.

Kod primjene tehnika diskontiranog novčanog toka, procijenjeni budući novčani tokovi temelje se na najboljoj procjeni rukovodstva Društva za upravljanje, a primjenjena diskontrna stopa je tržišna stopa na datum izvještavanja koja je primjenjiva na instrumente sa sličnim uvjetima. Kod primjene ostalih modela određivanja cijene, ulazni podaci temelje se na tržišnim podacima na datum izvještavanja. Informacije o tehnikama vrednovanja i ulaznim varijablama za utvrđivanje fer vrijednosti razne imovine i obveza Fonda objavljene su u Bilješci 16: Fer vrijednost.

Prestanak priznavanja

Fond prestaje priznavati finansijsku imovinu (u cijelosti ili djelomično) kada isteknu prava na primitke gotovinskih tokova od finansijske imovine ili kada izgubi kontrolu nad ugovornim pravima nad tom finansijskom imovinom. Navedeno se događa kada Fond prenese suštinski sve rizike i koristi od vlasništva na drugi poslovni subjekt ili kada su prava ostvarena, prodana ili istekla.

Fond prestaje priznavati finansijske obveze samo kada one prestanu postojati, tj. kada su ispunjene, otkazane ili istekle. Ukoliko se uvjeti finansijske obveze promijene, Fond će prestati priznavati tu obvezu i istovremeno priznati novu finansijsku obvezu s novim uvjetima. Kod prestanka priznavanja Fond za određivanje realiziranih dobitaka i gubitaka za finansijsku imovinu koja se vodi po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka koristi metodu prosječnog ponderiranog troška, dok za imovinu koja je klasificirana kao finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i po amortiziranom trošku koristi metodu FIFO ("First-In-First-Out").

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Finansijski instrumenti (nastavak)

Netiranje finansijskih instrumenata

Finansijska imovina i obveze se u izvještaju o finansijskom položaju iskazuju u neto iznosu samo u slučaju kada postoji zakonski provedivo pravo na prebijanje priznatih iznosa i postoji namjera namire na neto principu ili se realizacija imovine i podmirenje obaveza odvija istovremeno. Prihodi i troškovi se iskazuju u neto iznosu samo ako je to dopušteno računovodstvenim standardima, ili za dobitke i gubitke nastale iz grupe sličnih transakcija.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine

Društvo za upravljanje koristi izuzeće od mjerena očekivanih kreditnih gubitaka na finansijsku imovinu Fonda koja se mjeri po amortiziranom trošku, sukladno Pravilniku o utvrđivanju neto vrijednosti imovine i cijene udjela dobrovoljnog mirovinskog fonda (NN br. 128/17 i 114/18) te ne priznaje očekivane kreditne gubitke osim ukoliko ne postoje objektivni razlozi za umanjenje vrijednosti.

Na datum izvještavanja pregledavaju se finansijski instrumenti koji se vode po trošku ili amortiziranom trošku te po fer vrijednosti s promjenama fer vrijednosti priznatim u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti kako bi se ustanovalo postojanje objektivnih razloga za umanjenje vrijednosti. Ukoliko postoje takve indikacije, gubitak od umanjenja vrijednosti priznaje se u dobiti ili gubitku kao:

- razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova diskontiranih originalnom efektivnom kamatnom stopom, za finansijsku imovinu koja se vodi po trošku ili amortiziranom trošku, te
- kao kumulativni gubitak koji je priznat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, za finansijske instrumente koji se vode po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Iznos kumulativnog gubitka koji je isključen iz ostale sveobuhvatne dobiti i prikazan unutar dobiti ili gubitka je razlika između troška kupnje (umanjeno za otplatu glavnice i amortizaciju) i trenutne fer vrijednosti umanjene za prethodno priznata umanjenja vrijednosti.

Sva finansijska imovina koja se vodi po amortiziranom trošku i finansijska imovina koja se vodi po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit individualno se procjenjuje na umanjenje vrijednosti. Kratkoročna stanja se ne diskontiraju.

Ako se u narednom razdoblju iznos gubitka od umanjenja vrijednosti koji je priznat za određenu finansijsku imovinu koja se vodi po amortiziranom trošku smanji i smanjenje se može objektivno povezati s događajem nastalim nakon smanjenja, smanjenje se poništava kroz dobit ili gubitak.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Derivativni instrumenti i zaštita od rizika

U okviru svog redovnog poslovanja, Društvo za upravljanje koristi derivativne finansijske instrumente, kako bi umanjio rizike Fonda vezane uz fluktuacije tečaja stranih valuta. Derivativni finansijski instrumenti početno se mjere po fer vrijednosti na dan zaključivanja derivativnih ugovora, a naknadno se mjere po njihovofer vrijednosti.

Fer vrijednosti se utvrđuju na temelju modela po close-out metodi.

Svi se derivativni instrumenti iskazuju kao imovina kada im je fer vrijednost pozitivna i kao obveze kada im je fer vrijednost negativna. Promjene u fer vrijednosti priznaju se kroz dobit ili gubitak u razdoblju u kojem su nastale.

Spot transakcije koje se odnose na kupoprodaju stranih valuta iskazuju se po datumu trgovanja. Pozitivna ili negativna fer vrijednost spot transakcije od datuma trgovanja do datuma namire iskazuje se u izvještaju o finansijskom položaju kao potraživanje i obveza, te kroz dobit ili gubitak u okviru pozicije „*Pozitivne tečajne razlike*“ i „*Negativne tečajne razlike*“.

Sporazumi o reotkupu vrijednosnih papira (repo transakcije)

Vrijednosni papiri prodani na temelju ugovora o reotkupu ne isknjižuju se, već se i dalje iskazuju u Izvještaju o finansijskom položaju. Repo ugovor o prodaji i ponovnoj kupnji (pasivni repo) vrednuje se od datuma namire tako da se instrument koji je predmet transakcije u imovini Fonda i dalje vrednuje u skladu s pravilima za tu vrstu instrumenta, dok se obveze za primljena novčana sredstva vrednuju po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

Potraživanja i obveze s osnove ulaganja u vrijednosne papire

Potraživanja i obveze s osnove ulaganja u vrijednosne papire odnose se na prodaju i kupnju vrijednosnih papira koji se iskazuju po datumu trgovanja, a koji će se namiriti na dan namire.

Novčana sredstva

Novčana sredstva obuhvaćaju novac na računima.

Obveze Fonda

Obveze Fonda mogu biti: obveze s osnove ulaganja u imovinu Fonda, obveze prema Društvu za upravljanje s osnove naknada, obveze prema depozitaru s osnove naknade, obveze s osnove prijenosa obračunskih jedinica i ostale obveze Fonda sukladno Zakonu. Obveze su iskazane po njihovofer nominalnoj vrijednosti.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Novčani primici

Novčani primici od članova Fonda

Član Zatvorenog dobrovoljnog mirovinskog fonda Hrvatskog liječničkog sindikata može postati svaka osoba član sindikata, doktor medicine, doktor stomatologije i medicinski biokemičar u skladu sa Ugovorom o pokroviteljstvu, osnivanju i upravljanju Fondom.

Temeljem uplata u Fond, član postaje vlasnikom udjela u Fondu i to razmjerno iznosu sredstava na njegovom osobnom računu. Sredstva Fonda su u potpunosti u vlasništvu svojih članova. Iznos sredstava na osobnom računu je osobna imovina člana.

Novčani primici po osnovi državnih poticaja

Država potiče dobrovoljnu mirovinsku štednju odobravanjem poticajnih sredstava u iznosu od 15% godišnje od uplaćenih sredstava, ali najviše do 750 kuna godišnje. Poticajna sredstva pripisuju se na osobni račun člana Fonda i predstavljaju njegovu osobnu imovinu. Upisana poticajna sredstva preračunavaju se u obračunske jedinice i uvećavaju ukupni broj obračunskih jedinica na osobnom računu člana Fonda.

Novčani izdaci

Novčani izdaci temeljem isplate mirovina

Prava iz dobrovoljnog mirovinskog osiguranja (ostvarivanje prava na mirovinu) član Fonda može ostvariti najranije s navršenih 55 godina života, dok osobe koje su postale članovi Fonda do (uključujući i) 31. prosinca 2018. godine mogu ostvariti pravo na mirovinu s navršenih 50 godina života. Iznimno, pravo na mirovinu može se ostvariti u slučaju smrti i ranije, pod uvjetima iz ugovora o članstvu u Fondu. Agencija pravilnikom pobliže propisuje uvjete za ostvarivanje prava na mirovinu te uvjete i mogućnosti za isplatu mirovine.

Član Fonda se po ostvarivanju prava na mirovinu može odlučiti da mu se mirovina isplaćuje putem:

- mirovinskog osiguravajućeg društva po izboru člana Fonda koje će mu isplaćivati mirovinu doživotno ili privremeno,
- društva za životno osiguranje, koje ima dozvolu ili odobrenje za rad Agencije, po izboru člana Fonda koje će mu isplaćivati mirovinsku rentu,
- Društva, pri čemu su moguće:

Privremena mirovina – član Fonda može neovisno o vrijednosti imovine na svojem osobnom računu odlučiti da isplatu mirovine u visini do najviše 100.000,00 kuna ostvaruje putem Društva u ime Fonda. U tom slučaju se iz imovine Fonda može vršiti samo privremena isplata mirovine sukladno Statutu i Prospektu Fonda, i to pod sljedećim uvjetima:

- trajanje isplate ugovoreno je na najmanje pet godina,
- isplate su periodične, član Fonda može izabrati između jedne godišnje, dvije polugodišnje, četiri kvartalne i dvanaest mjesecnih isplata u jednoj godini i
- sredstva se isplaćuju u protuvrijednosti unaprijed određenog broja udjela prema cijeni udjela na dan isplate.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

Novčani izdaci (nastavak)

Novčani izdaci temeljem isplate mirovina (nastavak)

Nakon zaključenog ugovora o uvjetima isplate mirovine putem Društva, član Fonda ne može više vršiti uplate na njegov osobni račun u Fondu putem kojeg mu se isplaćuje mirovina. Član Fonda može otvoriti novi osobni račun u Fondu na koji će se uplaćivati doprinosi u Fond. O uvjetima isplate mirovine putem Društva sklapa se zaseban ugovor između člana Fonda i Društva.

Jednokratna isplata - Društvo na temelju pisanog zahtjeva člana Fonda može izvršiti isplatu dijela mirovine u obliku jednokratne isplate u visini od najviše 30% iznosa na osobnom računu člana Fonda. Iznimno, radniku na odlasku će Društvo na zahtjev izvršiti jednokratnu isplatu prikupljenih i kapitaliziranih sredstava na njegovu osobnom računu u Fondu. Osobama koje su postale članovi Fonda do (uključujući i) 31. prosinca 2018. godine na čijem je osobnom računu nakon ostvarivanja prava na mirovinu vrijednost imovine niža od 10.000,00 kuna, Društvo može isplatiti ukupno ostvarena sredstva na njihov pisani zahtjev. Usljed zakonskih promjena ovo pravo nemaju članovi koji su se učlanili 1. siječnja 2019. godine i kasnije. Prijenosom ukupnih sredstava članu prestaje članstvo u Fondu. Iznimno se mirovinska davanja mogu ostvariti u slučaju smrti i ranije, pod uvjetima utvrđenim ugovorom o članstvu.

Novčani izdaci s osnove promjene članstva

Članstvo u Fondu može prestati u slučaju prestanka uvjeta za članstvo utvrđenih Zakonom. U tom slučaju član Fonda može prekinuti članstvo u Fondu i prenijeti sredstva s osobnog računa u Fondu na osobni račun u drugom dobrovoljnem mirovinskom fondu. Na dan prestanka članstva, sredstva se iz Fonda prenose na novi račun člana Fonda. Vrijednost sredstava člana Fonda obračunava se prema odredbama Zakona i Statuta Fonda.

Neto imovina Fonda i cijena udjela Fonda

Neto imovinsku vrijednost Fonda čini ukupna vrijednost imovine Fonda umanjena za iznos obveza Fonda na dan utvrđivanja neto imovinske vrijednosti. Cijena udjela u Fondu predstavlja omjer neto imovinske vrijednosti Fonda i ukupnog broja udjela Fonda na isti dan.

Oporezivanje

Prema trenutno važećoj regulativi primjenjivoj u Hrvatskoj, dobit od Fonda ne podliježe oporezivanju.

Raspodjela rezultata Fonda

Raspodjela rezultata Fonda regulirana je Zakonom. U skladu s trenutno važećim odredbama Zakona, sva dobit razdoblja raspoređuje se na račune članova Fonda.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

2. PREGLED TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

2.A. RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUDBE

Ove objave nadopunjuju *Bilješku 15: Finansijski instrumenti i upravljanje rizicima* i *Bilješku 16: Fer vrijednost*. Društvo za upravljanje donosi procjene i prosudbe vezane uz budućnost. Procjene i prosudbe koje nose znatan rizik mogućih značajnih usklada knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza u sljedećoj poslovnoj godini, opisane su u nastavku.

Glavni izvori neizvjesnosti vezani za procjene

Utvrđivanje fer vrijednosti

Dio finansijskih instrumenata Fonda mjeri se po fer vrijednosti i obično je moguće utvrditi njihovu fer vrijednost unutar razumnog raspona procjena. Za finansijske instrumente Fonda kojima se trguje na organiziranim tržištim, a koji se mjere po fer vrijednosti, kotirane cijene su direktno dostupne. Međutim, fer vrijednost određenih finansijskih instrumenata, na primjer vrijednosnica koje ne kotiraju, određuje se primjenom tehnika procjene, uključujući pozivanje na sadašnju fer vrijednost ostalih suštinski sličnih instrumenata (podložno odgovarajućim usklađenjima). Metode vrednovanja su opisane u *Bilješci 2: Finansijski instrumenti*. Za finansijske instrumente s kojima se rijetko trguje i koji imaju netransparentnu cijenu, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva različit stupanj prosudbe ovisno o likvidnosti, koncentraciji, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnim pretpostavkama i ostalim rizicima koji utječu na pojedini instrument.

Procjene fer vrijednosti provode se u određenom vremenskom trenutku na temelju tržišnih uvjeta i informacija o finansijskom instrumentu. Ove su procjene po prirodi subjektivne i uključuju neizvjesnosti i pitanja koja značajno ovise o prosudbi, poput kamatnih stopa, promjenjivosti i procijenjenim novčanim tokovima, te se stoga, ne mogu utvrditi s potpunom preciznošću. Fond mjeri fer vrijednost temeljem hijerarhije fer vrijednosti koja je objašnjena u *Bilješci 16: Fer vrijednost*.

Gubici od umanjenja vrijednosti finansijske imovine mjerene po amortiziranom trošku

Umanjenje vrijednosti za pojedinačne izloženosti temelji se na najboljoj procjeni rukovodstva o sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih primitaka. Pri procjeni tih novčanih primitaka, rukovodstvo procjenjuje finansijski položaj dužnika i neto nadoknadivu vrijednost instrumenata osiguranja.

Regulatorni zahtjevi

Agencija je ovlaštena za provođenje regulatornog nadzora nad poslovanjem Fonda i može zahtijevati promjene knjigovodstvene vrijednosti imovine i obveza u skladu s odgovarajućim propisima.

Klasifikacija finansijske imovine i obveza

Računovodstvene politike predstavljaju okvir po kojem se imovina i obveze Fonda inicijalno raspoređuju u različite računovodstvene kategorije. Prilikom klasifikacije finansijske imovine i obveza u kategoriju „radi trgovanja“, Društvo za upravljanje utvrđuje da zadovoljavaju definiciju imovine i obveza namijenjenih trgovaju kako je navedeno u *Bilješci 2: Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka*. U raspoređivanju finansijske imovine i obveza po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, Društvo za upravljanje je odredilo da moraju zadovoljavati jedan od kriterija za takvu klasifikaciju kako je navedeno u *Bilješci 2*.

Od 1. siječnja 2018. godine, Društvo za upravljanje je sukladno propisima Agencije definiralo poslovne modele u svojim računovodstvenim politikama, koji su u skladu sa strategijom ulaganja Fonda.

Tijekom 2018. i 2019. godine Društvo za upravljanje je kupnje dijela novih finansijskih instrumenata, koje zadovoljavaju SPPI test i za koje ima namjeru držanja do dospijeća, klasificiralo u kategoriju finansijske imovine mjerene po amortiziranom trošku. Za navedenu imovinu, Društvo za upravljanje je internim aktima definiralo situacije u kojima je prodaja te imovine dozvoljena.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

3. NETO REALIZIRANI DOBICI (GUBICI) FINANCIJSKIH INSTRUMENATA

	2018.	2019.
Realizirani dobici od prodaje finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	266.657	232.817
Realizirani dobici od prodaje finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	280.200	16.862
Realizirani dobici od finansijskih instrumenata	546.857	249.679
Realizirani gubici od prodaje finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	-162.972	-30.609
Realizirani gubici od prodaje finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	-8.737	0
Realizirani gubici od finansijskih instrumenata	-171.709	-30.609
Neto realizirani dobici (gubici) finansijskih instrumenata	375.148	219.070

Slijedi detaljan pregled svih neto realiziranih dobitaka i gubitaka po pojedinoj grupi vrijednosnih papira tijekom 2019. i 2018. godine:

Finansijski instrumenti	Knjigovodstvena ili fer vrijednost	Prodajna vrijednost	Neto realizirani dobici (gubici) 2019.	Neto realizirani dobici (gubici) 2018.
Redovne dionice	604.207	666.265	62.058	59.944
Državne obveznice	1.312.820	1.329.682	16.862	271.463
Udjeli otvorenih investicijskih fondova	723.525	793.888	70.363	5.536
Udjeli fondova sličnih UCITS fondovima	419.897	481.637	61.740	0
Izvedenice	3.109.712	3.117.759	8.047	38.205
Ukupno	6.170.161	6.389.231	219.070	375.148

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

- 4. NETO NEREALIZIRANI DOBICI (GUBICI) OD FINANCIJSKIH INSTRUMENATA I POZITIVNE (NEGATIVNE) TEČAJNE RAZLIKE FINANCIJSKIH INSTRUMENATA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ RAČUN DOBITI I GUBITKA**
- a) *Nerealizirani dobici (gubici) financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka*

	2018.	2019.
Nerealizirani dobici od financijskih instrumenata	6.661.396	8.549.563
Nerealizirani gubici od financijskih instrumenata	-7.354.036	-6.972.854
Neto nerealizirani dobici (gubici) financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (svođenje na fer vrijednosti)	-692.640	1.576.709

- b) *Pozitivne / (negativne) tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka*

	2018.	2019.
Pozitivne tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	929.132	820.380
Negativne tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	-850.611	-759.012
Neto tečajne razlike financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	78.521	61.368
Neto nerealizirani dobici (gubici) financijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	-614.119	1.638.077

Slijedi detaljan pregled svih neto nerealiziranih dobitaka i gubitaka po pojedinoj grupi vrijednosnih papira tijekom 2019. i 2018. godine:

Financijski instrumenti	Trošak nabave	Knjigovodstvena ili fer vrijednost	Neto tečajne razlike na ulaganjima u vrijednosne papire	Neto nerealizirani dobici (gubici) 2019.	Neto nerealizirani dobici (gubici) 2018.
<i>Financijski instrumenti klasificirani po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka</i>					
Redovne dionice	7.550.703	8.719.882	26.096	1.143.083	-443.488
Povlaštene dionice	756.471	901.962	0	145.491	-13.649
Udjeli otvorenih investicijskih fondova	2.874.645	3.109.481	12.678	222.158	-76.431
Udjeli fondova sličnih UCITS fondovima	808.811	897.382	22.594	65.977	-160.328
Izvedenice	0	0	0	0	1.256
Ukupno	11.990.630	13.628.707	61.368	1.576.709	-692.640

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

**4. NETO NEREALIZIRANI DOBICI/(GUBICI) OD FINANCIJSKIH INSTRUMENATA I
POZITIVNE/(NEGATIVNE) TEČAJNE RAZLIKE FINANCIJSKIH INSTRUMENATA PO FER
VRIJEDNOSTI KROZ RAČUN DOBITI I GUBITKA (NASTAVAK)**

Nerealizirani dobici i gubici kao i tečajne razlike se računaju dnevno na bruto principu te se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti prikazuje kumulativ gubitaka i dobitaka. Prilikom prodaje finansijskih instrumenata realizirani efekti priznaju se na način da se svi nerealizirani dobici ili gubici po imovini koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka kumulativno prenose u realizirane dobitke ili gubitke uvećano ili umanjeno za razliku do prodajne cijene.

Ostale pozitivne i negativne tečajne razlike odnose se na nerealizirane tečajne razlike od finansijskih instrumenata koji se mjere kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, finansijskih instrumenata koji se mjere po amortiziranom trošku te tečajne razlike nastale pri svođenju tekućih računa i ostalih potraživanja, kao i efekte od spot kupoprodaje stranih valuta.

5. PRIHODI OD KAMATA I AMORTIZACIJA PREMIJE (DISKONTA)

	2018.	2019.
Prihodi od kamata po dužničkim vrijednosnicama kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	545.104	453.812
Prihodi od kamata po dužničkim vrijednosnicama po amortiziranom trošku	22.984	70.359
Prihodi od kamata po novčanim računima	1.698	420
Amortizacija premije/diskonta vrijednosnica kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	-115.214	-105.171
Amortizacija premije/diskonta vrijednosnica po amortiziranom trošku	516	-2.580
Ukupno	455.088	416.840

6. RASHODI S OSNOVA ODNOSA S MIROVINSKIM DRUŠTVOM

Rashodi s osnova odnosa s Društvom za upravljanje odnose se na naknadu za upravljanje koju Fond plaća sukladno zakonskim propisima. Naknada za upravljanje Fondom u 2019. godini obračunava se u iznosu od 1,5% godišnje od ukupne vrijednosti imovine Fonda nakon odbitka obveza s osnove ulaganja (2018.: 1,5%). Izračun naknade za upravljanje se obavlja za svaki dan vrednovanja imovine Fonda. Isplaćuje se Društvu za upravljanje jednom mjesечно, drugi radni dan za prethodni mjesec.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

7. NAKNADA DEPOZITARU

Addiko Bank d.d. je Depozitar („Depozitar“) imovine Fonda. Naknada Depozitaru obračunava se dnevno na osnovicu koju čini ukupna imovina Fonda umanjena za iznos svih obveza Fonda s osnove ulaganja.

Naknada Depozitaru u 2019. godini iznosila je 0,022% godišnje (2018.: 0,024% do 1. veljače 2018. godine, a od 1. veljače 2018. godine 0,022%). Naknada se obračunava dnevno, a isplaćuje mjesečno, drugi radni dan u mjesecu.

8. NOVČANA SREDSTVA

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.
Novac na računu u kunama	1.890.734	1.286.444
Novac na računu u stranim valutama	1.318.854	14.294
Potraživanja s osnove kamate na novčana sredstva	889	57
Ukupno	3.210.477	1.300.795

9. PRENOSIVI VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI SE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.
<i>Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka</i>		
Dionice domaćih dioničkih društava	3.887.233	5.701.983
Dionice inozemnih dioničkih društava	2.469.871	3.919.861
Ukupno	6.357.104	9.621.844
<i>Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit</i>		
Državne obveznice	12.267.713	11.865.835
Korporativne obveznice	297.055	301.071
Ukupno	12.564.768	12.166.906
Ukupno prenosivi dužnički i vlasnički vrijednosni papiri koji se vrednuju po fer vrijednosti	18.921.872	21.788.750

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

10. PRENOSIVI VRIJEDNOSNI PAPIRI KOJI SE VREDNUJU PO AMORTIZIRANOM TROŠKU

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.
<i>Finansijska imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku</i>		
Državne obveznice	2.185.877	4.505.465
Ukupno	2.185.877	4.505.465

11. UDJELI UCITS FONDOVA I FONDOVA SLIČNIH UCITS FONDOVIMA

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.
<i>Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka</i>		
<i>Udjeli UCITS fondova</i>		
Udjeli UCITS fondova - FX	1.282.481	3.109.481
Udjeli fondova sličnih ucits fondovima - FX	808.811	897.382
Ukupno	2.091.292	4.006.863

12. OSTALA IMOVINA

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.
Ostala potraživanja	7.806	266.887
Ukupno	7.806	266.887

13. FINANSIJSKE OBVEZE KOJE SE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.
Obveze po spot transakcijama	0	260.925
Obveze s osnove kupnje udjela u UCITS fondovima - FX	0	263.238
Ukupno	0	524.163

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

14. DERIVATIVNI FINANCIJSKI INSTRUMENTI I TRGOVANJE STRANIM VALUTAMA

Sukladno Zakonu i Pravilniku o dozvoljenim ulaganjima i dodatnim ograničenjima ulaganja dobrovoljnog mirovinskog fonda (NN, br. 103/14), Fondu je dozvoljeno ulaziti u derivativne transakcije jedino u svrhu zaštite imovine Fonda i efikasnog upravljanja imovinom i obvezama Fonda, ukoliko su zadovoljeni određeni uvjeti.

Fond je primarno izložen valutnom riziku koji proizlazi iz njegovih ulaganja denominiranih u eurima, u koje se ulažu kunski doprinosi uplaćeni od strane članova Fonda. Sukladno tome, Fond uglavnom sklapa OTC devizne terminske ugovore ekonomiske zaštite temeljem kojih kupuje kune i prodaje eure s dospijećem do godinu dana.

Na dan 31. prosinca 2019. godine Fond nema otvorenih forward ugovora (2018.: ukupna ugovorna vrijednost iznosi 1.565.340 kuna). Na terminske ugovore Fond ne primjenjuje računovodstvo zaštite.

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA

Društvo za upravljanje imovinu Fonda ulaže pažnjom dobrog stručnjaka, u skladu s odredbama Zakona, podzakonskim propisima i Prospektom Fonda, na način koji jamči sigurnost, kvalitetu, likvidnost i profitabilnost cjelokupnog portfelja Fonda uvažavajući pritom načelo smanjivanja rizika raspršenošću ulaganja. Imovina Fonda se ulaže u najboljem interesu članova Fonda. U slučaju potencijalnog sukoba interesa, Društvo za upravljanje će osigurati da se imovina Fonda ulaže isključivo u interesu članova Fonda.

Strategijom aktivnog upravljanja imovinom Fonda Društvo za upravljanje će nastojati postići osnovni cilj – ostvarenje primjerenoj prinosa Fonda na dugi rok u odnosu na preuzeti rizik osiguravajući pritom optimalan rast mirovinske štednje.

Analize finansijskih tržišta zadužene su za izradu analiza koje se, u kombinaciji s analizama koje priprema Upravljanje rizicima i Upravljanje imovinom, koriste kao podloge za odlučivanje, kako za predlaganje strategije ulaganja koje je u domeni rada Investicijskog odbora, tako i za donošenje odluka o ulaganju koje spadaju u domenu rada Upravljanja imovinom.

Strategiju ulaganja za Fond predlaže Investicijski odbor utvrđujući prijedlog alokacije imovine Fonda. Prijedlog o alokaciji imovine Investicijski odbor donosi na temelju analiza relevantnih tržišnih kretanja, na temelju očekivanih prinosa i rizika pojedinih klase imovine te temeljem analize performansa i rizičnosti portfelja u prethodnom razdoblju.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

O usvajanju predložene strategije ulaganja odlučuje Uprava Društva za upravljanje. Članove Investicijskog odbora imenuje Uprava Društva za upravljanje, a u njemu su zastupljeni članovi Uprave Društva za upravljanje kao i najiskusniji predstavnici iz Upravljanja imovinom, Upravljanja rizicima i Analiza finansijskih tržišta. U radu Investicijskog odbora sudjeluje i djelatnik Pravne podrške i praćenja usklađenosti s relevantnim propisima, koji se poziva na sjednicu. Sjednice Investicijskog odbora na kojima se predlaže strategija ulaganja za naredno razdoblje održavaju se kvartalno. Investicijski odbor je najznačajnije tijelo Društva za upravljanje kada su u pitanju ulaganja mirovinskih fondova pod upravljanjem Društva za upravljanje.

Djelatnici Upravljanja imovinom održavaju tjedne sastanke na kojima po potrebi prisustvuje i član Uprave Društva za upravljanje zadužen za ulaganja. Na tjednom sastanku komentira se provedba prethodnih odluka, trenutna situacija na tržištu, nakon čega se definiraju smjernice za provedbu strategije ulaganja koju je usvojila Uprava Društva za upravljanje kao i taktičke promjene u alokaciji za naredni tjedan.

Upravljanje imovinom unutar svojih ovlasti i limita donosi dnevne odluke za potrebe upravljanja likvidnošću fondova. Navedene odluke smatraju se standardnim dnevnim odlukama i odnose se isključivo na održavanje likvidnosti i/ili akumuliranje deviznih sredstava.

Djelatnici Upravljanja imovinom unutar svojih ovlasti i limita, a po potrebi i uz člana Uprave Društva za upravljanje zaduženog za ulaganja mogu donijeti dnevne odluke koje nisu standardne dnevne odluke te su ispod razine tjednog sastanka, a u kojim slučajevima se takve odluke dodatno obrazlažu.

Uprava Drušva za upravljanje preko Upravljanja rizicima nadzire poštivanje zakonskih limita, rizika ulaganja te poštivanje internih ograničenja ulaganja imovine.

Sukladno zakonskim propisima Društvo za upravljanje može, u ime i za račun Fonda, koristiti terminske poslove, opcije i druge finansijske izvedenice ukoliko se oni koriste s ciljem zaštite imovine Fonda ili za efikasno upravljanje imovinom Fonda uz uvjet da ukupna izloženost ne može biti veća od neto imovine Fonda. Uprava Društva za upravljanje preko Upravljanja rizicima nadzire poštivanje zakonskih i internih ograničenja ulaganja u finansijske izvedenice te prati postupke upravljanja rizicima radi zaštite interesa članova Fonda.

Upravljanje rizicima ocjenjuje tržišne rizike za imovinu Fonda na dnevnoj bazi koristeći varijantno-kovarijantni model za atribuciju rizika.

Procedure upravljanja rizicima koje se primjenjuju na ulaganja, kao i procedure upravljanja novčanim sredstvima i obvezama, mogu se sažeti na sljedeći način:

Tržišni rizik

Tržišni rizik obuhvaća potencijalne gubitke i dobitke koji mogu nastati kao posljedica tečajnog rizika, kamatnog rizika i cjenovnog rizika. Strategija upravljanja tržišnim rizicima određena je investicijskim ciljevima Fonda, a sukladno usvojenim politikama i procedurama. Društvo za upravljanje nastoji upravljati tržišnim rizicima Fonda na način da diverzificira ulaganja te prati razinu tržišnih rizika u portfelju na dnevnoj bazi.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizik (nastavak)

Kamatni rizik

Fond je izložen riziku fer vrijednosti kamatnih stopa koji se uglavnom odnosi na dužničke vrijednosnice s fiksnom stopom, budući da cijene obveznica ovise o promjenama kamatnih stopa. U 2019. godini Društvo za upravljanje nije koristilo instrumente zaštite, u ime i za račun Fonda, a u svrhu upravljanja kamatnim rizikom Fonda.

Na datum izvještavanja ulaganja Fonda uglavnom su sačinjavali dužnički vrijednosni papiri s fiksnom kamatnom stopom te udjeli u investicijskim fondovima koji ulažu u dužničke vrijednosnice u ukupnoj vrijednosti od 18.672.720 kuna (2018.: 15.860.598 kune). Na izvještajni datum ulaganja Fonda klasificirana kao imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku iznosila su 4.466.730 kuna (2018.: 2.168.118 kuna), stoga je kamatnom riziku bila izložena imovina Fonda koju čine dužnički vrijednosni papiri i investicijski fondovi koji ulažu u dužničke vrijednosnice u iznosu od 14.205.990 kuna (2018.: 13.692.480 kuna).

Na datum izvještavanja modificirana duracija dijela portfelja Fonda koji je uložen u dužničke instrumente iznosila je 1,89 što znači da ukoliko kamatne stope porastu za 1 postotni bod za sva dospijeća, očekuje se smanjenje vrijednost portfelja Fonda koji je uložen u dužničke instrumente za 1,89%. Prema vrijednosti portfelja Fonda koji je uložen u dužničke instrumente na datum izvještavanja u iznosu od 18.672.720 kune, odgovarajuće očekivano smanjenje vrijednosti portfelja iznosilo bi 352.914 kuna (2018.: 556.707 kuna).

Tablica u nastavku objedinjuje izloženost Fonda kamatnom riziku. U njoj je prikazana imovina i obveze Fonda prema ugovornom roku promjene kamate ili dospijeću, ovisno što je ranije.

2019.	Do 1 mjesec	1-3 mjeseca	3-12 mjeseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Neovisno o kamatnom riziku	Ukupno
Imovina							
Novčana sredstva	0	0	0	0	0	1.300.795	1.300.795
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	0	0	0	0	0	13.628.707	13.628.707
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	0	253.010	0	7.115.125	4.649.772	148.999	12.166.906
Finansijska imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku	0	0	0	927.132	3.539.598	38.735	4.505.465
Ostala imovina	0	0	0	0	0	266.887	266.887
Ukupna imovina (1)	0	253.010	0	8.042.257	8.189.370	15.384.123	31.868.760
Obveze							
Finansijske i ostale obveze (osim obveze za prijenos udjela)	0	0	0	0	0	565.129	565.129
Obveze za prijenos udjela	0	0	0	0	0	2.431	2.431
Ukupne obveze (2)	0	0	0	0	0	567.560	567.560
Neto imovina 31.12.2019. (1) – (2)	0	253.010	0	8.042.257	8.189.370	14.816.563	31.301.200

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizik (nastavak)

Kamatni rizik (nastavak)

2018.	Do 1 mjesec	1-3 mjeseca	3-12 mjeseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Neovisno o kamatnom riziku	Ukupno
Imovina							
Novčana sredstva	0	0	0	0	0	3.210.477	3.210.477
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	0	0	0	0	0	8.449.652	8.449.652
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	0	0	1.328.759	5.199.519	5.879.970	156.520	12.564.768
Finansijska imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku	0	0	0	928.161	1.239.957	17.759	2.185.877
Ostala imovina	0	0	0	0	0	7.806	7.806
Ukupna imovina (1)	0	0	1.328.759	6.127.680	7.119.927	11.842.214	26.418.580
Obveze							
Finansijske i ostale obveze (osim obveze za prijenos udjela)	0	0	0	0	0	34.873	34.873
Obveze za prijenos udjela	0	0	0	0	0	16.917	16.917
Ukupne obveze (2)	0	0	0	0	0	51.790	51.790
Neto imovina 31.12.2018. (1) – (2)	0	0	1.328.759	6.127.680	7.119.927	11.790.424	26.366.790

Cjenovni rizik

Cjenovni rizik je rizik da će se vrijednost finansijskog instrumenta mijenjati kao rezultat promjene tržišnih cijena. Cjenovni rizik vlasničkih vrijednosnica proizlazi iz promjena cijena trgovanja vlasničkim vrijednosnicama. Sukladno Zakonu i regulativi Agencije, Fondu je dozvoljeno ulaganje isključivo u vlasničke vrijednosnice, koje kotiraju na službenim burzama. Nadalje, cjenovni rizik vlasničkih vrijednosnica proizlazi iz ulaganja u udjele u investicijskim fondovima vezanim uz indekse kada ovi fondovi ulažu u vlasničke vrijednosnice i iz ulaganja u otvorene investicijske fondove čije cijene udjela su određene tržišnim cijenama vrijednosnih papira u njihovim portfeljima.

Na datum izvještavanja ukupna vrijednost portfelja Fonda uloženog u dionice te udjele u investicijskim fondovima koji ulažu u vlasničke vrijednosnice iznosila je 11.440.624 kuna (2018.: 7.164.163 kuna). U slučaju pada dioničkih tržišta za 1 postotni bod na datum izvještavanja, odgovarajuće očekivano smanjenje vrijednosti portfelja Fonda izloženog dioničkim tržištima iznosilo bi 114.406 kuna (2018.: 71.642 kuna).

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizik (nastavak)

Tečajni rizik

Fond može ulagati u finansijske instrumente, te izvršavati transakcije denominirane u stranim valutama koje ne predstavljaju njegovu funkcionalnu valutu. Sukladno tome, Fond je izložen riziku promjene tečaja njegove valute u odnosu na ostale valute na način koji može negativno utjecati na dobit i vrijednost Fonda.

Izloženost tečajnom riziku svakodnevno se mjeri. Terminski ugovori u stranoj valuti koriste se kako bi se smanjila izloženost tečajnom riziku.

Zakonska regulativa dozvoljava mirovinskim fondovima korištenje finansijskih izvedenica u svrhu zaštite i efikasnog upravljanja, ukoliko su zadovoljeni određeni uvjeti. U 2019. godini Društvo za upravljanje je sklapalo devizne forward ugovore u ime i za račun Fonda u svrhu zaštite imovine Fonda od tečajnog rizika.

Izloženost Fonda tečajevima je kako slijedi:

2019.	HRK	EUR	USD	Druge valute	Ukupno
Imovina					
Novčana sredstva	1.286.471	5.441	7.581	1.302	1.300.795
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	5.701.984	4.574.281	2.695.149	657.293	13.628.707
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	7.608.419	4.210.936	347.551	0	12.166.906
Finansijska imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku	2.985.215	1.520.250	0	0	4.505.465
Ostala imovina	0	260.491	6.396	0	266.887
Ukupna imovina (1)	17.582.089	10.571.399	3.056.677	658.595	31.868.760
Obveze					
Finansijske i ostale obveze	301.625	263.504	0	0	565.129
Obveze za prijenos udjela	2.431	0	0	0	2.431
Ukupne obveze (2)	304.056	263.504	0	0	567.560
Neto imovina 31.12.2019. (1) – (2)	17.278.033	10.307.895	3.056.677	658.595	31.301.200

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Tržišni rizik (nastavak)

Tečajni rizik (nastavak)

2018.	HRK	EUR	USD	Druge valute	Ukupno
Imovina					
Novčana sredstva	1.890.760	7.426	1.305.295	6.996	3.210.477
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	3.888.490	2.873.524	1.415.035	272.603	8.449.652
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	7.335.716	3.886.950	1.342.102	0	12.564.768
Finansijska imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku	1.445.278	740.599	0	0	2.185.877
Ostala imovina	0	0	7.806	0	7.806
Ukupna imovina (1)	14.560.244	7.508.499	4.070.238	279.599	26.418.580
Obveze					
Finansijske i ostale obveze	34.873	0	0	0	34.873
Obveze za prijenos udjela	16.917	0	0	0	16.917
Ukupne obveze (2)	51.790	0	0	0	51.790
Neto imovina 31.12.2018. (1) – (2)	14.508.454	7.508.499	4.070.238	279.599	26.366.790

Na datum izvještavanja 32,93% (2018.: 28,48%) neto imovine Fonda je bilo denominirano u eurima tako da bi povećanje valutnog tečaja kune u odnosu na euro za jedan postotni bod (aprecijacija kune) utjecalo na neto imovinu na način da bi se njezina vrijednost snizila za 0,33% (2018.: 0,23%), odnosno 103.079 kuna (2018.: 59.508 kuna).

Na datum izvještavanja 9,77% (2018.: 15,44%) neto imovine Fonda je bilo denominirano u američkim dolarima, tako da bi povećanje valutnog tečaja kune u odnosu na američki dolar za jedan postotni bod (aprecijacija kune) utjecalo na neto imovinu na način da bi se njezina vrijednost snizila za 0,10% (2018.: 0,15%), odnosno 30.567 kuna (2018.: 40.702 kuna).

Izloženost imovine Fonda prema euru zaštićena je forward ugovorima nominalnih vrijednosti prikazanih u nastavku:

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.
	Nominalna vrijednost (EUR)	Nominalna vrijednost (EUR)
Euro	210.000	0

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Rizik specifičnih instrumenata

Fond ulazi u termske ugovore u stranoj valuti kako bi ekonomski zaštitio portfelj od valutnog rizika i podmirio transakcije u stranoj valuti. Termski ugovor u stranoj valuti je ugovor između dvije strane o razmjeni različitih valuta po određenom tečaju na unaprijed dogovoren budući datum i mora biti namiren u novcu.

Termski ugovori u stranoj valuti rezultiraju izloženošću tržišnom riziku na temelju promjena tečaja strane valute povezane s ugovorenim iznosima. Tržišni rizik se pojavljuje zbog mogućnosti promjena tečaja strane valute. Termski ugovori koji imaju pozitivnu fer vrijednost rezultiraju kreditnom izloženošću prema suprotnoj strani u ugovoru.

Nominalni iznosi predstavljaju pripadajuće referentne iznose strane valute na kojima se temelje fer vrijednosti termskih ugovora u stranoj valuti kojima Fond trguje. Dok nominalni iznosi ne predstavljaju sadašnju fer vrijednost i ne ukazuju neophodno na buduće novčane tokove termskih ugovora u stranoj valuti u posjedu Fonda, pripadajuće promjene cijena, koje proizlaze iz varijabli specificiranih nominalnim iznosima, utječu na fer vrijednost ovih derivativnih finansijskih instrumenata.

Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik da izdavatelj finansijskog instrumenta neće biti u mogućnosti, u cijelosti ili djelomično, podmiriti svoje obveze prema Fondu u trenutku njihova dospjeća. Neispunjavanje obveza od strane izdavatelja prema Fondu ugrozilo bi likvidnost Fonda i smanjilo vrijednost njegove imovine. Kreditna izloženost Fonda na datum izvještavanja od finansijskih instrumenata koji se mijere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit odražava se kroz njihovu pozitivnu fer vrijednost na izvještajni datum, kako je prikazano u izvještaju o finansijskom položaju.

Rizik da druga ugovorna strana unutar derivativnog ili drugog instrumenta za trgovanje neće ispuniti svoje obveze redovno se prati. Pri praćenju kreditnog rizika, posebna je pažnja posvećena trgovaju instrumentima s pozitivnom fer vrijednošću. Kako bi mogao upravljati kreditnim rizikom, Fond posluje s finansijskim institucijama koje imaju dobru kreditnu sposobnost.

Na dan 31. prosinca 2019. godine sljedeća finansijska imovina bila je izložena kreditnom riziku: novčana sredstva, ulaganja u dužničke vrijednosnice i ostala potraživanja.

Fond je također indirektno bio izložen kreditnom riziku kroz svoja ulaganja u investicijske fondove koji ulažu u dužničke vrijednosnice. Kreditni rizik dužničkih vrijednosnica se većinom odnosi na ulaganja u obveznice Republike Hrvatske te manjim dijelom na ulaganja u dužničke vrijednosne papire koje izdaju druge države ili korporativni izdavatelji. Sukladno tome, najveća izloženost kreditnom riziku odnosi se na domaći državni rizik. Dodatno, kreditni rizik proizlazi iz dužničkih vrijednosnica izdanih od strane drugih država ili korporativnih izdavatelja. Kreditni rizik koji proizlazi iz nepodmirenih transakcija kupnje ili prodaje vrijednosnica smatra se malim s obzirom na mali broj transakcija kod kojih nije ugovorena isporuka uz plaćanje. Fer vrijednost finansijske imovine najbolje prikazuje izloženost kreditnom riziku na datum izvještavanja.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Kreditni rizik (nastavak)

Maksimalna izloženost pojedinim partnerima u odnosu na transakcije i prilikom plasiranja depozita kod banaka utvrđuje se internim limitima ulaganja. Izloženost kreditnom riziku prati se svakodnevno. Rizik koji se odnosi na nepodmirene transakcije smatra se malim s obzirom na kratko razdoblje podmirenja.

Kreditni rejting investicijskog portfelja Fonda prema Standard&Poor's klasifikaciji je kako slijedi:

	Rejting	31.12.2018. Kn	31.12.2018. %	31.12.2019. kn	31.12.2019. %
Novčana sredstva	Bez rejtinga	3.210.477	12,15%	1.300.795	4,08%
Depoziti kod kreditnih institucija	Bez rejtinga	0	0,00%	0	0,00%
Dužnički vrijednosni papiri	AAA	461.208	1,75%	461.207	1,45%
	AA+	0	0,00%	347.551	1,09%
	BBB	0	0,00%	357.623	1,12%
	BBB-	0	0,00%	15.204.919	47,71%
	BB+	13.992.381	52,96%	0	0,00%
	B+	297.056	1,13%	301.071	0,94%
Ostala imovina	Bez rejtinga	9.062	0,03%	266.887	0,84%
Maksimalna izloženost kreditnom riziku		17.970.184	68,02%	18.240.053	57,23%
Ostala ulaganja koja nisu izložena kreditnom riziku		8.448.396	31,98%	13.628.707	42,77%
Ukupno imovina		26.418.580	100,00%	31.868.760	100,00%

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Kreditni rizik (nastavak)

Finansijska imovina Fonda izložena kreditnom riziku koncentrirana je u sljedećim područjima i predstavlja maksimalan računovodstveni gubitak koji bi bio ostvaren na datum izvještaja da stranke u potpunosti nisu u mogućnosti ispuniti svoje ugovorene obveze (isključujući rizik instrumenata kroz ulaganja u investicijske fondove):

31.12.2018. 31.12.2018. 31.12.2019. 31.12.2019.

Finansijski instrumenti s kreditnim rizikom

Državni rizik

- Republika Hrvatska	13.992.381	52,96%	15.204.919	47,71%
- Talijanska Republika	0	0,00%	357.623	1,12%
- Sjedinjene Američke Države	0	0,00%	347.551	1,09%
Supranacionalni rizik	461.208	1,75%	461.207	1,45%
Korporativni rizik prema industriji				
- Komunalne usluge	297.056	1,13%	301.071	0,94%
Novčana sredstva	3.210.477	12,15%	1.300.795	4,08%
Ostala imovina	9.062	0,03%	266.887	0,84%
Maksimalna izloženost kreditnom riziku	17.970.184	68,02%	18.240.053	57,23%

Ostali instrumenti koji nisu izloženi kreditnom riziku

Ostala imovina	8.448.396	31,98%	13.628.707	42,77%
Ukupna imovina	26.418.580	100,00%	31.868.760	100,00%

Na dan 31. prosinca 2019. godine od ukupne izloženosti imovine Fonda 47,71% (2018.: 52,96%) se odnosi na izloženost prema Republici Hrvatskoj.

Rizik likvidnosti

Fond je izložen riziku likvidnosti zbog mogućnosti prelaska ulagača iz Fonda u druge mirovinske fondove. Uprava Društva za upravljanje smatra da ovaj rizik nije značajan na temelju dosadašnjeg iskustva u upravljanju Fondom.

Rizik likvidnosti, također poznat pod nazivom rizik financiranja, je i rizik da će Fond imati poteškoća u prikupljanju sredstava za podmirenje obveza povezanih s finansijskim instrumentima. S obzirom da Fond nema značajnih obveza u pogledu finansijskih instrumenata, rizik postoji jedino u dnevnom poslovanju. Zbog dobrog položaja Fonda glede likvidnosti, rizik je vrlo nizak.

Finansijski instrumenti koje posjeduje Fond sastoje se uglavnom od državnih dužničkih vrijednosnih papira, ulaganja u domaće i strane investicijske fondove te u dionice. U sadašnjim tržišnim uvjetima takvi vrijednosni papiri mogu se lako prodati bilo direktno ili kroz repo ugovore u cilju ostvarivanja potrebne likvidnosti.

U skladu s politikom Društva za upravljanje, Uprava društva za upravljanje dnevno prati likvidnu poziciju Fonda.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Rizik likvidnosti (nastavak)

Sve finansijske obveze, osim obveza koje proistječu iz repo ugovora, su nekamatonosne pa su očekivani odljevi jednaki nominalnom iznosu. Za repo ugovore očekivani odljevi uključuju i kamate koje se plaćaju na iznos uzajmljenih sredstava sve do dana isteka repo ugovora.

Na dan 31. prosinca 2019. godine obveze u iznosu od 567.560 kune (2018.: 51.790 kuna) moraju se podmiriti kako je prikazano u tablici u nastavku:

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.
do 1 mjeseca	51.790	567.560
od 1 do 3 mjeseca	0	0
od 3 do 12 mjeseci	0	0
Ukupno	51.790	567.560

Ročnost finansijske imovine prikazana prema preostalom ugovornom dospijeću za finansijsku imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i finansijska ulaganja koja se se mijere po amortiziranom trošku i finansijsku imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti ili gubitka u razredu do mjesec dana analizirana je u nastavku:

	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.
Do 1 mjeseca	11.778.348	15.325.187
Od 1 do 3 mjeseca	28.594	284.765
Od 3 do 12 mjeseci	1.364.032	27.182
Preko godine dana	13.247.606	16.231.626
Ukupno	26.418.580	31.868.760

Otkupivi udjeli

Svi otkupivi udjeli Fonda u potpunosti su plaćeni. U neto imovinu Fonda spadaju navedeni otkupivi udjeli bez nominalne vrijednosti. Kada se ispunе određeni zakonski uvjeti, svaki udio može se otkupiti iz Fonda te se isplata vrši po cijeni udjela Fonda na datum otkupa, u rokovima određenim prospektom Fonda. Relevantna kretanja u neto imovini Fonda iskazana su u Izvještaju o promjenama u neto imovini Fonda. U skladu s ciljevima iznesenima u Bilješci 1 te politikama upravljanja rizicima, Društvo za upravljanje nastoji uključiti primljene doprinose u Fond u odgovarajuća ulaganja Fonda pri tome održavajući dostatnu razinu likvidnosti Fonda kako bi se omogućio pravovremeni otkup udjela. Ako je potrebno, Društvo za upravljanje može povećati likvidnost Fonda kratkoročnim pozajmicama putem repo poslova, tj. poslova prodaje i ponovnog otkupa vrijednosnih papira ili prodajom imovine Fonda.

Cijena udjela Fonda na dan izvještavanja iznosi 291,9186 kuna (2018.: 268,2168 kuna).

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

15. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

Operativni rizik

Operativni rizik podrazumijeva rizik direktne ili indirektne štete nastale zbog grešaka, povreda, prekida ili oštećenja koje su uzrokovali interni procesi, tehnologija i infrastruktura koja podržava poslovanje Fonda ili eksterno uzrokovani događaji. Operativni rizik uključuje pravni rizik i rizik usklađenosti s regulativom, dok su iz njega isključeni kreditni, tržišni i rizik likvidnosti.

Društvo za upravljanje je u cilju smanjenja operativnih rizika izvršilo strogu podjelu poslovnih procesa i odgovornosti u skladu sa pravnim propisima, pravilima Raiffeisen Grupe, internim procedurama te primjenjujući najbolju praksu u industriji za slučaj specifičnih poslovnih procesa. Društvo za upravljanje nastoji smanjiti operativni rizik maksimalnom automatizacijom procesa kod redovnih poslovnih aktivnosti, zaštitom prostorija i IT sustava, postojanjem dopunskog IT sustava u slučaju pojave nepogode te provođenjem redovitih kontrola poslovanja od strane Uprave Društva za upravljanje, interne revizije, Upravljanja rizicima i drugih organizacijskih jedinica Društva za upravljanje koje sudjeluju u kontroli poslovanja kao i nadzorom od strane vlasnika Društva za upravljanje.

Društvo za upravljanje je ustrojilo učinkovita i primjerena pravila za prepoznavanje, upravljanje, praćenje i sprečavanje sukoba interesa te uspostavilo neovisnu funkciju praćenja usklađenosti koja je zadužena za primjenu i nadzor tih pravila.

16. FER VRIJEDNOST

Većina finansijskih instrumenata Fonda se vodi po fer vrijednosti na datum izvještavanja. Fer vrijednost finansijskog instrumenta se obično može pouzdano odrediti unutar razumnog raspona procjena. Za određene druge finansijske instrumente, uključujući potraživanja u postupku namire, obveze s osnove ulaganja u vrijednosne papire, ostale obveze i obračunate troškove knjigovodstvena vrijednost približno je jednaka fer vrijednosti zbog neposrednog ili kratkoročnog dospjeća ovih finansijskih instrumenata.

Procjena fer vrijednosti

Fond koristi sljedeću hijerarhiju mjerjenja fer vrijednosti koja reflektira značajnost inputa korištenih prilikom mjerjenja fer vrijednosti:

Razina 1: Fer vrijednost finansijskih instrumenata temelji se na njihovim kotiranim tržišnim cijenama dostupnim na aktivnom tržištu.

Razina 2: Fer vrijednost finansijskih instrumenata procjenjuje se primjenom tehnika procjene na temelju mjerljivih inputa.

Razina 3: Fer vrijednost finansijskih instrumenata procjenjuje se primjenom tehnika procjene koje se ne temelje na mjerljivim inputima. Ova kategorija uključuje usporedbu fer vrijednosti drugog instrumenta koji je suštinski isti, tehnike diskontiranih novčanih tokova, ili bilo koju drugu tehniku procjene koja omogućava pouzdanu procjenu cijena dobivenih u stvarnim tržišnim transakcijama.

Glavne metode i pretpostavke za procjenu fer vrijednosti finansijskih instrumenata su opisane u *Bilješci 2: Principi mjerjenja fer vrijednosti*.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

16. FER VRIJEDNOST(NASTAVAK)

Procjena fer vrijednosti (nastavak)

Sljedeća tablica predstavlja imovinu i obveze Fonda koja se mjeri po fer vrijednosti na datum izvještavanja:

2019.	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno
<i>Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka</i>				
Vlasnički vrijednosni papiri	8.909.021	0	712.823	9.621.844
Ulaganja u investicijske fondove	4.006.863	0	0	4.006.863
<i>Imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit</i>				
Dužničke vrijednosnice	705.173	11.461.733	0	12.166.906
Ukupno	13.621.057	11.461.733	712.823	25.795.613
2018.	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno
<i>Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka</i>				
Vlasnički vrijednosni papiri	5.828.369	0	528.735	6.357.104
Ulaganja u investicijske fondove	2.091.292	0	0	2.091.292
Izvedeni finansijski instrumenti	0	1.256	0	1.256
<i>Imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit</i>				
Dužničke vrijednosnice	2.574.588	9.990.180	0	12.564.768
Ukupno	10.494.249	9.991.436	528.735	21.014.420

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnim tržištima temelji se na kotiranim tržišnim cijenama na datum izvještavanja. Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cijene poznate temeljem zamjene, aktivnosti brokera, industrijske skupine ili regulatorne agencije, a te cijene predstavljaju stvarne i redovite tržišne transakcije prema uobičajenim trgovačkim uvjetima. Kotirana tržišna cijena korištena za finansijsku imovinu koju drži Fond je njezina važeća kupovna cijena. Ovi instrumenti uključeni su u razinu 1. Instrumenti koji su uključeni u razinu 1 sastoje se prvenstveno od državnih obveznica i vlasničkih instrumenata koja su klasificirana kao finansijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka ili vrijednosnice koje se mjere po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

16. FER VRIJEDNOST (NASTAVAK)

Procjena fer vrijednosti (nastavak)

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu (na primjer, kratkoročni zapisi i terminska kupoprodaja deviza) utvrđuje se korištenjem tehnika procjene. Te tehnike procjene zahtijevaju maksimalno korištenje vidljivih tržišnih podataka gdje je to moguće, a oslanjaju se što je manje moguće na procjene specifične za pojedini subjekt. Ukoliko su svi značajni inputi potrebni za fer vrednovanje instrumenta vidljivi, instrument se uključuje u razinu 2. Razina 2 uključuje najvećim dijelom državne obveznice vrednovane po krivuljama prinosa eksternih cjenovnih servisa i dio korporativnih obveznica čija se vrijednost procjenjuje uzimajući u obzir krivulje prinosa državnih obveznica te usklađene za raspon između prinosa do dospijeća same korporativne obveznice i prinosa do dospijeća referentnih državnih obveznica, određenog u trenutku izdavanja korporativne obveznice ili naknadno korigiranog ovisno o promjenama u kreditnom riziku izdavatelja korporativne obveznice, tj. cijenama ostvarenim transakcijama na tržištu.

Ulagani podaci 3. razine su ulazni podaci o predmetnoj imovini, odnosno obvezi koji nisu vidljivi. Ulagani podaci koji nisu vidljivi koriste se za mjerjenje fer vrijednosti u mjeri u kojoj relevantni vidljivi ulazni podaci nisu dostupni, što omogućuje obuhvaćanje situacija kao što je slaba ili nepostojeća tržišna aktivnost u pogledu predmetne imovine, odnosno obveze na datum mjerjenja. Međutim, cilj mjerjenja fer vrijednosti i dalje je isti, tj. utvrditi izlaznu cijenu na datum mjerjenja iz perspektive tržišnog sudionika koji drži imovinu, odnosno ima obvezu. Prema tome, ulazni podaci koji nisu vidljivi odražavaju pretpostavke koje bi tržišni sudionici koristili pri utvrđivanju cijene predmetne imovine ili obveze, što uključuje pretpostavke o rizicima.

Za procjenu fer vrijednosti instrumenata i ulaganja kojima se ne trguje na aktivnom tržištu Fond primjenjuje najmanje jednu od metoda navedenih u nastavku, a ovisno o specifičnostima predmetne imovine i dostupnim podacima za vrednovanje:

- Metoda diskontiranog novčanog toka
- Metoda usporednih vrijednosti (Peer grupa)

Kao što je prethodno navedeno, Fond računa fer vrijednost investicija koristeći više metoda, a u zavisnosti o raspoloživim informacijama te za zaključnu fer vrijednost koristi ponderirani prosjek korištenih metoda.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
 (svi iznosi izraženi su u kunama)

16. FER VRIJEDNOST (NASTAVAK)

Procjena fer vrijednosti (nastavak)

Tablica u nastavku prikazuje ulaganja čije se fer vrijednosti priznaju u cijelosti ili djelomično pomoću tehnika procjene temeljenih na pretpostavkama koje nisu podržane cijenama ili drugim inputima iz vidljivih tržišnih transakcija istog instrumenta i učinak promjene jedne ili više takvih pretpostavki u pozadini tehnika procjene usvojenih na temelju razumnih mogućih alternativnih pretpostavki.

Fer vrijednost	Korištene tehnike procjene vrijednosti	Nevidljivi inputi	Korišteni input	Moguća promjena +/- (apsolutna / postotna)	Promjena fer vrijednosti
LUKA RIJEKA D.D. – LKRI-R-A	146.113 Tržišni pristup, procjena korištenjem diskontiranih novčanih tokova	Diskont u odnosu na fer cijenu	41,24 kn	+/- 10 p.b.	- 14.611 / + 14.611
SUNCE HOTELI D.D. - SUKC-R-A	231.844 Procjena korištenjem diskontiranih novčanih tokova	Diskont u odnosu na fer cijenu	179,03 kn	+/- 10 p.b.	-23.184 / +23.184
MERITUS ULAGANJA d.d. - MRUL-R-A	334.866 Tržišni pristup, procjena korištenjem diskontiranih novčanih tokova	Diskont u odnosu na fer cijenu	328,30 kn	+/- 10 p.b.	- 33.487 / +33.487

Sljedeća tablica prikazuje uskladbu između početnih i završnih stanja za mjerjenje fer vrijednosti u razini 3 unutar hijerarhije fer vrijednosti:

	Ukupno
Stanje na 31. prosinca 2018.	528.735
Neto dobici priznati kroz dobit ili gubitak	50.393
Kupnje/ Prodaje	255.246
Prijenos u/iz razine 3	-121.551
Stanje na 31. prosinca 2019.	712.823

Finansijski instrumenti koji se ne mijere po fer vrijednosti

Na dan 31. prosinca 2019. godine, ulaganja u finansijske instrumente koji se vrednuju po amortiziranom trošku iznose 4.505.465 kuna (2018.: 2.185.877 kuna). Fer vrijednost tih instrumenata na 31. prosinca 2019. iznosi je 4.913.408 kuna.

Ostali finansijski instrumenti koji se ne mijere po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak uključuju kratkoročnu finansijsku imovinu i obveze čija neto knjigovodstvena vrijednost približno predstavlja fer vrijednost.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

17. POVEZANE STRANE

U skladu sa Zakonom, povezane stranke Društva za upravljanje i Fonda su dioničari Društva za upravljanje i njegovi direktni ili indirektni vlasnici s udjelom iznad 10%, članovi Upravnog i Nadzornog odbora Društva za upravljanje i njihova bliža rodbina, ili drugi pojedinci koji imaju mogućnost utjecaja na odluke Društva za upravljanje i Fonda te Depozitar.

2019.

Naziv povezane osobe	Imovina	Obveze	Prihod	Rashod
ADDIKO BANK D.D.	1.561.285	261.495	8.515	27.038
RAIFFEISENBANK AUSTRIA D.D.	0	0	10.409	3.118
RAIFFEISEN DRUŠTVO ZA UPRAVLJANJE OBVEZNIM I DOBROVOLJNIM MIROVINSKIM FONDOVIMA D.D.	0	39.477	0	427.105
Ukupno	1.561.285	300.972	18.924	457.261

2018.

Naziv povezane osobe	Imovina	Obveze	Prihod	Rashod
ADDIKO BANK D.D.	3.210.477	487	1.698	12.573
RAIFFEISENBANK AUSTRIA D.D.	1.256	0	0	1.262
RAIFFEISEN DRUŠTVO ZA UPRAVLJANJE OBVEZNIM I DOBROVOLJNIM MIROVINSKIM FONDOVIMA D.D.	0	33.920	0	381.434
Ukupno	3.211.733	34.407	1.698	395.269

18. DOGAĐAJI NAKON ZAVRŠETKA POSLOVNE GODINE

Nakon datuma bilance, 11. ožujka 2020. Svjetska zdravstvena organizacija proglašila je izbijanje koronavirusa (COVID-19) pandemijom. Odgovarajući na potencijalno ozbiljnu prijetњu koje COVID-19 predstavlja javnom zdravstvu, u iščekivanju daljnog razvoja situacije, Hrvatske vlasti poduzele su mјere za suzbijanje epidemije, uključujući uvođenje ograničenja u prekograničnom kretanju ljudi, ograničenja ulaska stranih posjetitelja i „zaključavanja“ određenih industrija. Konkretno, aviomarkupnije i željeznice obustavile su međunarodni prijevoz ljudi, zatvorene su škole, sveučilišta, restorani, kina, kazališta i muzeji te sportski objekti, maloprodaje osim prodavaonica hrane, trgovina prehrambenih proizvoda i ljekarni. Pored toga, određene tvrtke u Hrvatskoj također su dale upute zaposlenicima da ostanu kod kuće te su smanjile ili privremeno obustavile poslovanje.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

18. DOGAĐAJI NAKON ZAVRŠETKA POSLOVNE GODINE (NASTAVAK)

Šire ekonomске posljedice ovih događaja uključuju:

- poremećaje u poslovanju i gospodarskim aktivnostima u Hrvatskoj, s kaskadnim utjecajem na uzvodni i nizvodni lanac opskrbe;
- značajan poremećaj za poduzeća u određenim sektorima, kako unutar Hrvatske, tako i na tržištima koja imaju visoku ovisnost o inozemnom lancu opskrbe, kao i izvozno orijentiranim tvrtkama koje su se značajno oslanjale na strana tržišta. Navedeni sektori uključuju trgovinu i prijevoz, turizam, zabavu, proizvodnju, građevinarstvo, maloprodaju, osiguranje, obrazovanje i finansijski sektor;
- značajan pad potražnje za ne-osnovnim proizvodima i uslugama;
- povećanje ekonomске nesigurnosti, odraženo na nestabilnijim cijenama imovine i valutnim tečajevima.

17. ožujka 2020. Hrvatska vlada najavila je program državnih potpora za suzbijanje negativnih učinaka izbijanja COVID-19 na gospodarstvo. Pojedinosti o programu i kriterijima prijava tek trebaju biti objavljeni.

Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond Hrvatskog liječničkog sindikata najviše ulaže u hrvatske državne obveznice, iako ima manji udio ulaganja i u vlasničke vrijednosne papire. Neizvjesnost i velik broj nepoznanica oko mogućeg trajanja epidemije i utjecaja na svjetsku ekonomiju djelova je negativno na sentiment investitora, zbog čega dionice, obveznice i drugi vrijednosni papiri bilježe snažan pad prinosa. Na datum 1. travnja 2020. godine NAV Fonda iznosi 28.855 tisuća kuna (smanjenje za 7,82% u odnosu na kraj godine) dok vrijednost obračunske jedinice iznosi 264,95 (smanjenje za 9,24% u odnosu na kraj godine).

Neovisno od navedenih negativnih kretanja na finansijskim tržištima, mirovinski fondovi su dugoročni ulagači te se očekuje da utjecaj ovakvih tržišnih šokova, koji se događaju s vremenom na vrijeme, tijekom vremena investiranja bude neutraliziran kada dođe do oporavka tržišta. Stoga, Uprava Društva za upravljanje ne očekuje značajan negativni utjecaj širenja COVID-19 na poslovanje Fonda

Nadalje, tijekom posljednjih nekoliko tjedana poslovanje Fonda bilo je neprekinuto te Društvo nema likvidnosnih problema budući da iznos novih udjelničara i dalje značajno premašuje broj izlaza iz Fonda.

Na temelju trenutno dostupnih informacija, ne predviđa se neposredan i značajan negativan utjecaj izbijanja COVID-19 epidemije na Fond, njegovo poslovanje, finansijski položaj i rezultate poslovanja.

Međutim, ne može se isključiti mogućnost da produženo razdoblje provođenja Vladinih mjer, eskalacija ozbiljnosti i opsega istih ili posljedični negativni utjecaj takvih mjer na ekonomsko okruženje u kojem Društvo posluje neće imati štetan utjecaj na Fond, njegov finansijski položaj i rezultate poslovanja, srednjoročno i dugoročno gledano. Menadžment nastavlja pažljivo pratiti situaciju te će reagirati dalnjim mjerama ublažavanja utjecaja takvih događaja i okolnosti kako se događaju.

Bilješke uz finansijske izvještaje (nastavak)
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019. godine
(svi iznosi izraženi su u kunama)

19. ODOBRENJE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Finansijske izvještaje odobrila je i potpisala Uprava Raiffeisen društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d. dana 3. travnja 2020. godine:

Predsjednik Uprave
Damir Grbavac

Član Uprave
Eva Horvat

Član Uprave
Gordan Šumanović

